

40552.

Kurentov album 1918

Vabilo na naročbo „Kurenta“

Pogrešali smo doslej lista, ki bi prinesel v sedanjega časa mrko resnost solnca veselja, zabave in smeha. Morda smo bili edini narod na svetu brez šaljivega lista. Da se ta vrzel zamaši, se je ustanovil konsorcij, ki bo izdal humoristično satirični list »Kurent«.

Kurent je bil starim Slovanom bog veselja, plesa in smeha, v narodni pravljici pa je popotnik, ki ima čudovite gosli. Koder hodi po svetu in kjer zaigra na svoje čudovito godalo, pleše vse, staro in mlado, ter ne more prenehati, dokler pojejo njegove gosli.

Tako naj gre tudi naš »Kurēnt« po svetu, potuje naj po vsej Jugoslaviji, kjer biva naš narod. Njegove gosli naj vzbujajo veselje in od veselja naj plešejo vsi, ki so dobre volje. Imajo pa Kurentove gosli tudi satirično struno in na to struno brenkaj »Kurent« našim neprijateljem, ki naj plešejo v onemogli jezi, dokler ne omagajo.

Posrečilo se nam je pridobiti za sotrudnike lista vse naše najboljše humoristične pisatelje in risarje, tako da smelo lahko trdimo, da se bo »Kurent« uspešno kosal s podobnimi listi drugih narodov.

»Kurent« bo izhajal po dvakrat na mesec. Ker so stroški za izdajanje ilustriranega humorističnega lista v sedanjih časih naravnost ogromni, je bilo temu primerno treba nastaviti tudi naročnino.

Kurent bo veljal: za celo leto K 20.—

za pol leta K 10.—

za četrť leta K 5.—

Posamezne številke bodo po K 1.—

Podpisani konsorcij vabi torej p. n. občinstvo na naročbo edinega slovenskega ilustriranega humorističnega lista.

Vabi pa tudi p. n. trgovce, denarne zavode i. t. d., da v listu inserirajo. Cena inseratov po dogovoru.

V Ljubljani, meseca junija 1918.

Konsorcij »Kurenta«.

Naročnina se pošilja na upravništvo »Kurenta«, Stari trg št. 19, rokopisi pa na uredništvo »Kurenta«, Križevniška ulica št. 9.

KURENTOV ALBUM 1918

Uvodna beseda.

Z neusmiljenim dovtipom,
z ostrobrušeno satiro,
s pisano karikaturο
ščiplji, pikaj in nagajaj,
zbadaj, se norčuj in grajaj,
kjer je kaj nerodnega.
Pa zabavaj bravece svojih
občino v teh težkih časih
s šalo, smehom in humorjem,
jim preganjaj mračne misli,
zbujaj up na boljše dneve —
to je »Kurentov« program.

Fran Milčinski:

Ali bi ali ne...?

Gospod dvorni svétnik Kuntara je jako oli-
kan gospod — na višku domorodne kulture,
daši ima svoje posebnosti. Zlasti v govorici. Pri-
poveduje karkoli, pa nenadoma pusti predmet in
se loti drugega — kakšnega? — verskega! Pa ga
z dvema, s tremi krepkimi besedami odpravi, ver-
ski predmet, in potem svoje pripovedovanje lepo
mirno nadaljuje, kjer ga je prekinil. In klobuk
nosi malce po strani.

Stala sva torej v vrsti, gospod dvorni svétnik
in jaz, in čakala na čebulo.

Čakala sva že dve uri in imela dovolj časa
za najine pomenke.

Vse je pošlo, sva rekla, vse se je podražilo,
le časa je dovolj, čas je še poceni. Čas je po-
ceni, sva rekla, hmelj in še nekaj, namreč člo-
veško življenje. Vse drugo, sva rekla, se je po-
dražilo.

Čakala sva torej, gospod dvorni svétnik se
je mrmraje doteknil prдавne verske resnice, da

je zlodej ali hudič preklet, in mi potem pričel
razkladati to-le:

»Mar mē malo skrbi,« je rekel, »da kje
ne zamudim česa? Kakor zadnjič govejo sa-
lamo?«

Komaj je bil pričel, že je prekinil pripove-
dovanje, da se vrne na versko polje z vzklikom:
»Svetotajstvo!« Toda ni rekel »svetotajstvo«, mar-
več mu je služila tujka. Rekel je »Sakrament!«
Potem je nadaljeval:

»Zamudil! Govejo salamo! Kaj vem, ali sem
bil bolan ali kali? Ali mi je umrla baš takrat
soproga? Oziroma teta, tašča, kovačev pes? Ali
sem dirjal za premogom, če nisem prežal na pe-
trolej? Premišljujem, ne morem se domisliti.
Včasih skoro ne vem, na katerem koncu mi tiči
glava — vsakokrat se prej ozrem v ogledalo, dru-
gače si ne upam sestiti.«

Bridko je pogledal izpod čela in nekaj za-
mrmral, česar nisem natanko razložil. Končalo

se je »iks« in sem sodil, da se tiče verstva, veličastnega dela verstva; to sem sodil iz dostavljenega vzklika »aleluja!« Pa je že opravil versko zadevo in se vrnil k salami.

»Zamudil! Salamo!! Govejo salamo!!! Tako sem jezen, da bi pljunil v zrak,« je rekel. »Za-

činstvo se razburja. Gospod dvorni svétnik pa si je mirko zroč mel med prsti častitljiv svoj brk. Potem je spet povzel besedo:

»Legal bi,« je rekel, »če bi trdil, da jo ljubim, govejo salamo. Vso čast goveji salami, toda ne ljubim je ne. Zastran mene — ali jo je ustva-

Srečna Avstrija!

Vse je v najlepšem redu — slovanskih pritožb je prav toliko, kolikor nemških in madžarskih zahtev.

mnjeno, izgubljeno — vse zastonj! Ne dobim je več in je ne dobim. Zima pred durmi — s čim naj kurim? Kaj? Kako?»

Gospod dvorni svétnik je postal glasen, ne dosti drugače, kakor bi kričal. Stražnik je jadrno stopil k damam pri čebuli, naj se požurijo: ob-

ril ljubi Bog ali ne. Meni ne diši. Toda razumite me prav, kajti ne maram sitnosti in zamere pri aprovizacijskih gospodih: če mi ne diši, je to zgolj moja krivda. Ne krivda salame. Moja lastna hiba, da mi ne diši. Ne hiba salame. Nasprotno! Salama ob sebi diši. Rad in izrecno priznavam,

da diši. Gotovo diši! Nadzornik — kako se piše, pošast! — mi je pravil — šest kil je je dobil — tako sem jezen . . .

Gospod dvorni svetnik je bil tako jezen, da je to pot v istini pljunil v zrak. Par kapljic je priletelo meni na nos. Sosed pred mano pa si je brisal vrat, gledal kvišku in razpel dežnik; imel je nov klobuk.

»Jeretin se piše,« se je spomnil dostojanstveni moj drug. »Nadzornik Jeretin! Ta je pravil, da je dišala. Po svežem usnju da je dišala. Imam rad duh po svežem usnju. Ne vsekdar in povsod — ali rad ga imam pri novih črevljih.«

Zastokal je in se v globokem vzdihu doteknil priljubljene mu verske tvarine sklicujoč se na svojo baje krvavo dušo in na okolnost, da je krščena. — Pomiril se je.

»Vprašam,« je dejal, »s čim naj kurim? Kaj? Kako? — Gospa — kako se piše, pošast! — na Dunajski cesti ima opalto — Polivka se piše. Gospa Polivka prisega, da nima ne peresa tobaka, ne končka smotke. Pravi, naj jo cucek povoha, če ni res.«

»Ali gre dež?« je zdajci pretrgal svoje pri-povedovanje. Zapazil je bil odprti dežnik sosedu pred mano.

Pojasnil sem mu, da je bilo le par kapljic iz krajevne nevihte, ki je pa že minula brez škode.

Zagodel je nekaj, kar se je sukalo okoli verstva, in je nadaljeval.

»Cucek povoha, je rekla. Kaj jo bo vohal cucek! Ali mene naj brcne koklja, če ni res, da bi imela zame tobaka in smotek, kolikor bi hotel, da nisem zamudil salame. Na, zdaj sem brez kuriva! Ko so poklicana oblastva baš letos ukrenila posebno strogo zimo! Kaj?«

Od srca rad bil bil dal visokemu gospodu primernega odgovora na opetovana njegova vprašanja, toda moram priznati, da mi ni bila jasna zveza med strogo zimo in zamujeno salamo.

Gospod dvorni svetnik pa niti ni čakal mojega odgovora.

»Mar mi je tobak,« je rekel. »Nisem tobakar. Hvala Bogu, jaz ne! Tobakarjev sploh ne maram. Tobakarji so posebno pleme — brezobzirno in omejeno. Brezobzirnost je porok lepe prihodnosti. Omejenost duha je zanesljiva podlaga trajne sreče. Pa so tobakarji oboje hkratu in v taki meri, da imajo nemara že na tem svetu raj. Blagor jim! Pujs že ve, od česa debeli. Če bi

le druge pustili v miru. Ali prisede tak tobakar najrajši med nekadilce. Pravi, da se mu drugje preveč kadi. Pa seže v žep, privleče cigareto, jo povalja po mizi in kadi kakor iz dimnika. Svetotajstvo! (Gospod svetnik ni rekel »svetotajstvo« ampak je rabil tujko.) In na vlaku išče najbolj v oddelek za nekadilce! Tako sem jezen . . .

Iz previdnosti sem odprl dežnik.

»Ali dežuje?« je vprašal gospod.

»Bojim se, da bi,« sem odgovoril. »Pa menda ne bo.« Zaprl sem ga zopet.

»Mar mi je tobak,« se je hudoval gospod dvorni svetnik. »Ali duša izanska ne proda drugače drv, če ji ne preskrbim tobaka in smotek. Tobaka in smotek ne dobim brez salame. Salamo pa sem zamudil! Zima se bliža, s čim naj kurim? Kaj? Kako? — Če bi šlo zgolj zame — pišite, bi rekel! Zarijem se v posteljo, pa je. Toda imam krompir . . .

»Halo!« je zakričal, da je stražnik stegnil vrat in so gospodičnam pri čebuli zatrepetale frizure. »Že vem! Zdaj vem, zakaj sem zamudil salamo: zaprt sem bil. Zaprt zaradi krompirja! Krompirja sem dobil s kmetov — pa brez karte. — Pravzaprav ne zaprt, le klican in potem izpraševan in zaslišavan, kakor sem dolg in širok, odspred in odzad, počez in navskriž — ves ljubi dan. Pa mi niso mogli do živega. Mi je dal hišni gospodar potrdilo, da imam sam svojo njivo — kaj vem kje. So mislili, pa jim je izpodletelo. Krompir le imam. V klet si ga nisem upal spraviti, mi ga pokradejo. Dal sem ga v stanovanje, v salon, toda mu bo treba kuriti, da ne zmrzne . . . icks aleluja!«

»Ha!« si je mrke misli pregnal gospod dvorni svetnik. »Zaprt! Skoro zaprt! Če prav! Da le salame nisem pozabil! Ampak nisem mogel ponjo. Sem si koj mislil, da je moral biti vzrok, važen vzrok. Brez važnega vzroka bi je ne zamudil salame. Dovolj imam izkušenj, bridkih izkušenj. Zdaj ničesar več ne zamudim. — Danes je čebula, dobro! Jutri je četrtek, vsak četrtek zvečer ob osmih je meso. Zakaj? Zato, ker ga ob petkih ne smemo jesti, v soboto pa že zaleže namesto divjačine: dehti, imenitno dehti! V petek zjutraj ob polšestih svinjska mast, v soboto opoldne fižol, v nedeljo ob štirih zdrob za deco pod tretjim letom . . .

Vprašal sem ga, ali ima fantka ali punčko, in sem mu čestital na tako mladem zarodu. »Nisem vedel,« sem rekel, »gotovo je fantek . . .

Buči, morje Adrijansko, — bilo si in boš slovansko!

»Kaj fantek!« je pričel vikati. »Kdo fantek? Nič fantek — jaz sam fantek! Enega sem pač imel. Pa ni štel treh let, ampak trideset. Na Dunaju je bil, v ministrstvu je sedel, za ono mizo, kjer ravna aprovizacijo. Dobra služba! Toda je mislil, da mora sam tudi živeti po ukazih, ki jih delajo za druge. Pa je umrl. Semkaj sem ga dal prepeljati. Ta je mrtev. Zdrob za deco je zame. Imam potrđilo, da še nisem tri leta star. Od hišnega gospodarja imam podpisano. Brez potrđila ne dobite nič. Brez potrđila bi ljudje goljufali. Dandanes vsak goljufa, kdor le more. — V nedeljo torej zdrob. Dvė kili za družino. Pa če je v družini en sam otrok pod tremi leti, ali če jih je šest, sedmega pol. V ponedeljek ovseni riž za doječe matere — imam potrđilo od hišnega gospodarja. V torek o polnoči čokolada.«

Občudoval sem ga, da si vse zapomni. Jaz si ne bi. Odkar je vojna, imam glavo kakor rešeto in sem moral v pokoj, ker nisem bil kos vsem novim ukazonom.

»Zapomnim,« je zarohnel gospod dvorni svėtnik in pričel iskati po žepih. Privlekel je na dan čudno platneno reč in se je izkazalo, da je robec, toda poln vozlov in za prvotni in naravni svoj namen docela nerāben: nos bi se bil zahvalil zanj. Zdaj sem razumel, zakaj se gospodu dvornemu svėtniku tako bohotno sveti rokav...

»Zapomnim: to-le je moj spomin. Tu moji možgani. Odkar je vojna, nosim možgane v hlačnem žepu... iks aleluja! Vsak vozel ima svoj pomen: ta-le je četrtak z mesom, ta-le nedelja in zdrob.«

Čudil sem se, da loči vozel od vozla in kaj vsak pomeni. Pa se je tresel smehu, rdeč kakor rak.

»Hohoho, hohoho! Ali menite, da sem neumen? Tu-le... — in se je potrkal po beležnici v prsnem žepu — »tu-le je zapisano vse do pike in pičice, kaj pomenijo vozli. Dan in predmet. In kje je treba potrđila. Da podpiše gospodar.«

Divil sem se gospodu, on pa se je vnovič pohvalil:

»Nič ne zamudim. Zdaj ne več. Od začetka pač. Ko še nisem poznal vojne. — Svetotajstvo!« se je zadržal, toda se je zadržal vporablja latinsko tujko. — »Dve vreči riža bi bil lahko kupil tedaj, ko smo začenjali vojno. Po šestdeset vinarjev kilogram sem ga imel na ponudbo. Zakaj ga nisem kupil? Ker sem bil osel. Kaj? — Dva soda olja po kroni in petdeset kilo! Zakaj ga nisem kupil? Ker sem bil bivol. Kaj? Pomišljal sem, odlašal, pa je šlo blago v druge roke.«

Gospod dvorni svėtnik si je šel z rokavom preko nosa.

»Zdaj ničesar več ne zamudim. Žrebljev imam 12 kil, radirk 12 tucatov. Zaradi radirk in žrebljev lahko traja vojna še deset let, nič se ne bojim. Vztrajati! pravim. Za zobotrebce imam tudi napeljšano: 144 butaric finih japonskih, mirovno blago, v ličnih slamnatih škatljicah! Če hočete, 12 butaric vam odstopim. Čez en teden vem, da bodo že dražji. Ali bodo pa na karte: vsak mesec dva za vsako glavo proti vračilu starih. — Vse pohaja, vse se draži. Delo tudi. Pri krojaču, pri črevljarju, pri brivcu. Še pri zobozdravniku. Vsak teden za deset odstotkov!«

Gospod dvorni svėtnik se je vnovič s krepkim vzklikom spomnil svoje neumrljive duše in okolnosti, da je krščena in baje krvava, in vzkliku dostavil, da si je dal včeraj izvrtati troje zob.

»Škoda jih je bilo,« je rekel, »še bi držali! Toda ali naj odlašam, da se tarifa podraži za sto in sto odstotkov? Kaj? Svetotajstvo!« (Rabil je tujko.) »Kdor dandanes odlašaj, je izgubljen in pokopan. Pokopan! — Pokopan...«

Zamislil se je. — »Kaj sem hotel reči... Ali bi ali ne...? Ali bi ali ne...?«

Ozrl se je oprezno okrog sebe in pričel tiše govoriti:

»Ni treba, da kdo čuje. Ljudje preže na sleherni priliko, potem planejo po stvari, pa pože to ceno... Včeraj popoldne sem govoril z ravnateljem — kako se piše...? dobila sva se na Ježici. Fin fant! Poznava se, čisla me, dober sem odjemalec, precej sem mu že dal zaslužka. — Kako je kaj? sem ga vprašal.

Hvala, je rekel, kupčija bi šla, se ne priložujem, je rekel. Ko smo pričeli, je rekel, koj odkraja niso imeli v nas pravega zaupanja ljudje. Dasi smo bili brez konkurence. Kaj hočete: nova tvrdka! Dokler pa ljudje nimajo zaupanja, pomišljajo in odlašajo do skrajne sile — saj veste. — No, podjetje se je obneslo, srečno se vpe-ljalo, krog odjemavcev se razveseljivo širi...

Kaj se nebi, sem mu dejal, ko spadate vi in vaša tvrdka tudi med vojno industrijo, med vojne dobičkarje.

— Pa se je diskretno nasmehljaj ravnatelj — kako se že piše...?«

V tesni zvezi s tem vprašanjem je gospod dvorni svėtnik z jedrnato besedo dal duška svojemu verskemu prepričanju, da znaša število vragov baš-tisoč.

»Se že še spomnim, kako se piše,« je nadaljeval. — »Smehljaj se je torej ravnatelj in odklanjal mojo pohvalo:

Storil sem, je rekel, kar je pač bilo v skromnih mojih močeh, je rekel. Zadovoljnost častitih mojih odjemavcev nudi mojemu srcu najlepše zadoščenje. Je rekel. Po drugem zadoščenju ne hrepenim. Govoriti vam zna kakor brivec. Jaz ne znam tako lepo. — Komur enkrat postrežemo, je rekel, se nam več ne izneveri. Toda brez samohvale, je rekel menim, da nismo nevredni zaupanja, ki ga nam naklanja častito občinstvo. Prosim vas, ves čas niti ene reklamacije! In prosim, naše cene, je rekel, roko na srce: delali smo in še delamo v lastno izgubo. V efektivno izgubo. Ako smo se slednjič morali odločiti za primerno zvišanje svojega cenika...

Vrag vas vzemi, sem dejal, vi tudi?

Prosim, je rekel, kalo, režija! Les, krma, svečava! Kovine, zelenje, uslužbenci! Ni bilo mogoče drugače. S prvim bližnjega meseca zvišamo cene za trideset od sto, sledeči mesec pa še za nadaljnjih dvajset. Ne gre drugače. Ampak strogo zaupno! je rekel, sklep je še tajen, ga še nismo razglasili.

Gospod dvorni svetnik se je razburjal. Stražnik je migal, gospodične so hitele, kakor vihar čez po-

ljano. — »Za petdeset od sto draže; pomislite, petdeset od sto!« — Divje je gledal okrog sebe in stresal glavo: »Kaj? Ali bi ali ne...? Ali bi ali ne...?«

Nenadna taka podražitev umevno da je razburjala gospoda dvornega svetnika. Mene je tudi, človek ne sedi v denarjih...

»Hvala za opozoritev!« sem rekel, »petdeset od sto — grozno! Gospod dvorni svetnik,« sem

rekel, »jaz menim, ne kaže premišljati. Po mojem skromnem predudarku,« sem rekel, »nikar ne odlašati, ampak kar koj se založiti, dokler veljajo še stare cene. Prosim, sem rekel, vi ste znani z gospodom ravnateljem... jaz nimam časti... vaše priporočilo... moja žena bo jako hvaležna...«

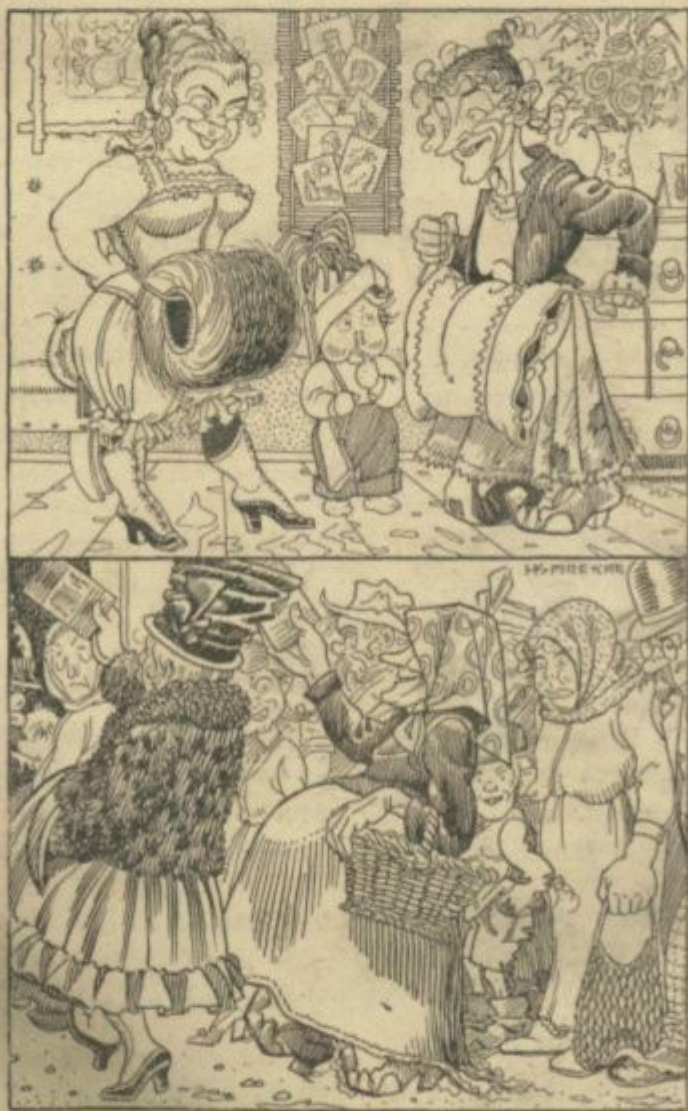
Tedaj sva dospela do čebule. Bila je prav lepa in ne predraga, šumela je kakor svila, rumeno in rdeče se je lesketala v solncu in prijazno dehtela kakor vijolica spomladi — vsak je je dobil dva venca in bil božanski zadovoljen.

Le gospod dvorni svetnik ne. Ker čebule ni dobil. Zakaj bil se je zmotil in je bil zamudil uro, določeno za njegov okraj, in se ne ve, kdo je zakrivil zmoto, ali vozel ali beležnica ali gospod sam.

Odhajala sva in je bil jako hud.

Bliskale so mu oči, škripali zobje in je rohnal in iz ust so se mu vsipali vzkliki

Pametna misel.

Odkar je slavna aprovizacija uredila, da nosečim materam ni treba čakati pred prodajalnami na živila, sta gospodična Mimi in njena gosa mama hitro izkoristili položaj. Zdaj jima ni treba nikoli več stati na „fronti“.

verske smeri kakor jutranja rosa s potresene veje.

Potem je zamahnil z roko. Pričel je spet preudarjati: Ali bi ali ne...? Ali bi ali ne...?

»Gospod dvorni svetnik,« sem rekel, »po mojih skromnih mislih nedvomno — bi! Ako vas je volja, gospod dvorni svetnik, in bi bili tako prijazni...«

»Po mojih mislih tudi!« je dejal in se ustavil. »Da spet zamudim? Ne boš! Še pet dni veljajo stare cene, ne več. Koj naravnost grem k ravnatelju — kako se piše? ... svetotajstvo!« (Rabil je tujko.) ... »Čurimurn se piše, Čurimurn. Naravnost grem k Čurimurnu in si naročim pogreb. Pogreb po starih cenah! Naročim in plačam! Koj za jutri! Ali makar še za danes: ne bodo me ne odirali!«

Niti poslovil se ni, kar odvihral je po ulici v stran.

Gospod Čurimurn je ravnatelj pogrebnega zavoda...

Od tedaj so potekli trije dnevi, pa ga nisem več videl gospoda dvornega svetnika, pa sem bil nafaščen gledat pri mesu, pri masti, pri fižolu ob urah, določenih za njegov okraj.

Nemara se mu je res posrečilo in se je dal pokopati še po starih cenah.

Danes je 28. Še dva dneva, potem stopi v veljavo zvišani cenik. Še bi bil čas — danes, jutri, pojutrišnjem...

Kaj naj storim?

Ali bi ali ne...?

F. Golar:

Veselje.

Pred zlati so oltar stopili
in dali ženina nevesti —
rožljali konji so po cesti
in balo pisano vozili.

In v beli hiši sred vasi
je svatovščina po šegi stari,
tam s stropa sveti Duh visi
in gleda Bog v nebeški zarji.

Zagode meh, piščal zapiska,
v objeme plane si mladina,
za mizo zgrne se starina,
kjer se medenih štrukljev bliska

že skleda zvrhana dišeča.
Blišče se lica razžarjena,
nad črnimi obrvmi peča
beli se, vrisa svatov srenja

v klobukih žametastih, zlata
se jabolčka utrinjajo
na njih, blesteč izginjajo,
smehlja svatica se košata.

Pogačo lomijo pšenično,
z majol'kami nazdravljajo,
na raje se napravljajo
z nevesto, snaho, strinjo mično.

Veselja poln se kmet nalokal
je vina, spomnil se je krste,
v njej žena, črnih svatov vrste —
kot bolno dete je zajokal.

Ivan Cankar:

Resignacija.

Pogledal sem ji tisti dan v oči
in tam sem bral, da se je vse končalo,
vse do fermenta! Kar mi je ostalo,
je komaj vredno pustih besedi.

O vsi svetniki — saj bolest to ni,
blamaža je brezkončna! Še to malo,
kar je nogó na krovu mi držalo,
ponos — še tega ni! Zakričal bi!

Tak kriči, vraga — kaj boš s tem opravil?
Najboljše je še zmerom: sédi k mizi;
namesto da bi se moralno davil,

napiši testament, nató zagrizi
viržinko in hudič se bo pojavil —
zakaj če daleč ni, je morda blizi. —

Rado Murnik:

Vojna ljubezen.

Žalosten roman v petih poglavjih.

1.

»Oho!« se je lepega jutra začudil klasični suplent Olupek doma pred ogledalom. Jako nejevoljno je motril svoj shujšani blede obraz, vdrte oči, klinasti nos in štrleča ušesa.

»Posebno debel res nisem bil nikoli,« je mrmral žalostno. »Toda zdaj me je pa že sama kost in koža. Ako se moje klaverne razmere kmalu ne izboljšajo, lahko moj častiti kolega postavi moje pozemeljske ostanke namesto skeleta v naš prirodoslovni kabinet!«

Zunaj so drsale copate in žlica je žvenketala na krožniku. Bližala se je Olupkova gospodinja Barba z zajtrkom in potrkala.

»Naprej, zastava slave!« je zaklical Olupek vzpodbudno.

»Dobro jutro, gospod profesor!« ga je pozdravila postarna suha ženica in dodala v zadregi: »Prosim . . . ne zamerite . . .«

»Kaj pa je zopet, Barba? Ali pravzaprav: česa zopet ni?«

»Mleka! Mleka ni!« je tožno zajavkala Barba. »Mlekarica mi je kar odpovedala, salamenska baba! Mlekarice so dandanes ošabne, kakor bi bile 'od stanu', pa jih bo že še minilo!«

»Tako?« je godrnjal Olupek. »Zdaj še mleka ne bo? Lepa je ta!«

»Mlekarica bo dajala mleko rajša gospe Lisjakovi,« je tolažila Barba in postavila krožnik,

skodelico in košček rjavega vojnega kruha na mizo: »Pravi, da dobi tam tobaka.«

»Kaj pa je to meni mar? Zakaj pa ji vi ne daste tobaka, Barba?«

»Kje naj ga reva vzamem? Ali naj čakam in čakam po tri, štiri ure pred trafiko, da dobim zavoček ali pa par cigaret? Kdo bi vam pa druge stvari nakupaval in kuhal? Prinesla sem vam čaja, robidovega. Pravega nisem mogla nikjer dobiti.«

»Vrag vzemi tak čaj!« je zabavljaj Olupek. »To je voda, to je krop, ne pa čaj, Barba! S temi pomijami naj se okrepim za delo do poldne?

Janez Krstnik je v puščavi živel ob kobilicah in divjem medu, Barba! Jaz pa živim v Ljubljani, pa še tega nimam. Da bi bil to vsaj pravi čaj!«

»Gospod profesor! Včeraj sem letala vse popoldne ne vem že kod povsod, pa ga nisem dobila. Same kave pa tudi ne marate. Saj ne veste, kako težko je dandanes! Povsodi je treba čakati in večkrat človek ne dobi ničesar. Bog se usmili!«

»Tako godete že celo leto. Ni tako hudo, ne! Na ulicah vidim še dosti debeluhov, Barba! Premalo si prizadevate. Ako ostanem še pri vas, me pobere jetika. Prvi dan prihodnjega meseca se preselim. Žal mi je, da vam moram to reči, Barba!«

»Meni je prav, gospod! Saj dobim takoj drugega gospoda, kuhala pa ne bom nikomur več!«

Gospodinja je užaljena odšla. Olupek pa je izpil »pomije« in mrmral: »Ni čuda, da sem tako suh!« Potlej pa mu je prišlo na misel, da bi se šel tehtat.

Napotil se je k svojemu znancu Žabarju. Gospod Žabar, petdesetleten mladenič, je bil trgovec, rodoljub in flegmatik. Tega vrlega moža je naprosil suplent, naj mu pove objektivno resnico, koliko je ostalo njemu, Olupku, žive teže.

Gospod Žabar je rad ustregel njegovi želji. Pokazalo se je, da je suplent Olupek izza prve italijanske ofenzive shujšal za dobršnih petnajst kilogramov.

»Petnajst kill!« je vzdihnil žalostno. »Petnajst kil! O večni bogovi, kje so moje rožice? Ako mi bo predla taka dalje, ostane od mene v kratkem le še obleka, klobuk in čevlji!«

»Zdaj je malo takih, da jim ne bi bila obleka preširoka,« ga je tolažil trgovec Žabar, ki je bil sam zmeraj sit. »Bo že bolje, bo že bolje. Potrpeti je treba!«

Suplent Olupek pa se je kratko zahvalil in prav slabe volje odjadraral proti gimnaziji. Nadlegovali so ga zgolj neprijetni občutki. Zdelo se mu je, da so ga nekam pomilovalno

Mir?

Bog vojne: „Mislim, da bo kmalu konec moje slave; nobenega solda že ne iztisnem več iz sveta.“

Zgodnja dunajska birma.

Ta birma je birmance zares v pravi veri potrdila.

gledali oni, ki niso bili tako sestradani kakor on. Zdelo se mu je, da bere z njih škodoželjnih obrazov: »Še je vsega dosti, samo ti, osel, ne veš, kje se dobi! Pobrigati se je treba o pravem času. Človek mora biti spreten in navihani, ti si pa nerodna mevža!«

»Niti jutranje kave ne bom več imel,« se je domislil. »Kdo je kriv tega in drugega pomanjkanja? Nihče drug nego Italijani! Ako bi bili ostali lepo pametni pa mirni, kako imenitno bi sedaj kupčevali z nami! In mi bi imeli zadosti riža, olja, salam, sira, pomaranč, limon, fig in še marsikaj dobrega. Da bi jih kuga napela!«

Ni ga veselil solnčni svit mladega jutra, ni ga mikalo sladko čykanje ljubljanskih vrabcev, niti radostno vpitje in življenje nadebudnih šolarjev. Vse se mu je dozdevalo zoperno, pusto, gnusno in v trpeči duši se mu je jela kuhati jeza.

Gospod Olupek je bil filozof, miren, skromen, potrpečljiv modrijan. Ali vsake kvatre enkrat ga je popadla strašna jeza! Take čase je pozabil vso modrost. V šoli ali doma se je moral zaradi ničeve malenkosti grozno ljutiti in je divjal kakor klasična furija.

S srdito nagubanim čelom in svetlimi očmi, kakor nevarni junak strahovito zabeljenega in previdno okisanega detektivskega romana, je stopil Olupek v hram učenosti, kjer je razlagal strmeči mladini sladke tajnosti latinske in grške slovnice. Na njegovem kislem obrazu, na jezno stisnjenih ustnih in hudournih pogledih je spoznal takoj tudi najbolj zabiti repetent, da namerava tiran nekaj strašnega, nekaj barbarskega!

In res! Popadel ga je furor paedagogicus in Olupek je začel izpraševati! Klical je pa same rejene, debele žrtve predse.

Kakor krogle iz strojnice so se vsipala njegova zvita vprašanja. In obledeli so celo najmočnejši junaki, ki se niso bali nobenega pretepa ali viteškega dvoboja med urami! Hlače so se tresle mladenci in kolena so klenkala tudi junakinjam, zakaj neusmiljeno je divjal Olupek z bobnajočim in zapornim streljanjem.

Bil je strašen dan, dies irae. In preden je šolskega zvona »stok in rig« oznanil konec mersarskega klanja, je zabeležil Olupek uspeh svoje divje ofenzive s petnajstimi dvojkami. Za vsak izgubljeni kilogramček je pripečatil po eno.

Ali je bilo to lepo? Ali je bilo to klasično? Ali so tako delali slavni stari Grki in Rimljani?

Ne, to ni bilo lepo, nikar še klasično. To je uvidel tudi Olupek in jela ga je peči vest. Pekla ga je tudi še po kosilu. Urnih krač je odhitel v kavarno, da bi si jo ohladil s sladoledom.

Žalostno je čepel pri svoji mizici in melanholično gledal na svoje čevlje, ki so bili že precej pošvedrani. Pri sosednjih mizah in celo pri biljardih so govorili o aprovizaciji, o krompirju, o slanini in strastno preklinjali navijavce cen.

Kar je prišel Olupkov prijatelj, uradnik Blagoduh. Bil je lepo rdeč in rejen: zdravje je kar puhtelo od njega.

»Temu se pač dobro godi,« si je mislil Olupek. »Kje je neki na hrani, da je tako okrogel?«

Poklical ga je k sebi. Blagoduh je sedel k njemu in naročil kapucina.

»Že dolgo se nisva videla,« je dejal Olupku. »Kaj pa kaj delaš?«

»Nič. Postim se. Stradam. Poglej me, kakšna strigalica sem! Komaj še hodim.«

»Ali si bolan?« je vprašal Blagoduh sočutno.

»Bolani? Bolani? Kaj bolani! Lačen, pa ne bolani!« je godrnjal Olupek in pritiskal roko na želodec. Gledal je žalostno kakor mučenik.

»Pa jej!«

»Jej, ako imaš kaj! Saj nisem bogatin, da bi mogel dati vsak dan dvajset do trideset kron samo za hrano.«

»Pa si res tak, kakor bi pojedel vsak dan samo dve v mehko kuhani mravljinčji jajci!« se je šalil Blagoduh, ki je bil včasih rad duhovit.

»Moja gospodinja nima skoraj ničesar. Vemomer javka, da nima kaj kuhati in se opravičuje z dolgimi razpravami o draginji. Zdaj ji manjka mleka, zdaj kave, zdaj sladkorja ali pa krompirja, masti itd. Že dvakrat sem si dal gumb prešiti, ker mi je bila obleka preširoka. Pri tej gospodinji ne morem ostati, ker bi rad živel še par let. Prvega se selim.«

»Veš kaj, Olupek? Preseli se k moji gospodinji Katarini Kobilarjevi. Jaz se drugi teden poročim —«

»Čestitam! Če le ni pri Kobilarjevih majhnih otrok, ki bi človeka motili.«

»Nobenih majhnih otrok ni. Gospa Kobilarjeva je vdova in ima le odraslo hčer Serafino. Hrana je prav dobra, soba mirna. Vsak dan boš sit, jako boš zadovoljen, boš videl! Najpametneje je, ako greva takoj h Kobilarjevim, sicer ti vzame kdo sobo in hrano pred nosom.«

»Dobro, pa pojdiva!«

2.

Nenavadno obširna in okrogla vdova Katarina Kobilarjeva je dremala v starem, že precej oguljenem naslanjaču in prebavljala kosilo.

Krepko telo ji je odevala napeta višnjeva bluza in široko rjavo krilo. Čimbolj so se sušili in hujšali njeni sosodje, tembolj se je redila Kobilarjeva Katarina. To je zbuvalo grdo nevoščljivost. Dasi Kobilarica ni storila nikdar nikomur nič žalega, so hudobni in lačni jeziki razžaljivo lajali, da ima debela vdova Katarina kar dva trebuha, enega spredaj, enega pa zadaj. Kdo je pred vojno slišal še kaj takega? Tukaj se jasno vidi, kako grdo pohujša človeka lakota in zavist!

Obraz matere Katarine je kazal energične, skoraj moške poteze in gube. Njene prijateljice in druge zlobne znanke so jo — kajpada za njenim obširnim hrbtom — obrekovale, da je silno trmasta in peklenško sitna; očitale so ji, šepetajoč med sabo, da je ta njena trma in peklenška sitnost spravila njenega moža v prerani grob. Menda ni treba še posebej poudarjati, da sta bolnega gospoda Kobilarja zdravila dva stara, izkušena zdravnika po vseh pravih učenosti in da je zatorej popolnoma pravilno umrl.

Vdova Katarina je dobro vedela, kako jo gladni sosodje obirajo, pa je vendar mirno dremala. Spala je spanje site pravične vdove in ni čutila niti muhe, ki se je izprehajala po njenem širokem nosu. Posebno lepo so se ji podali trije podbradki, redka lepota, zlasti dandanes, ko bo mast kmalu po sto kron. Vratu pa ni imela gospa Katarina Kobilarjeva nobenega. Muhasta

priroda ji ga je konfiscirala in ji posadila glavo kratkomalo na rame.

Tiho je bilo v sobi. Le včasi je zacmakala gospa Katarina, kakor bi jedla kaj dobrega. V kletki ob oknu se je dolgočasil kanarček.

Zdaj pa so se bližali po hodniku koraki.

**Lepšega para na svetu ni,
ko madžarski fant in slovenska hči!**

Slovenka: „Slovenci smo majhen narod, zato si iščemo prijateljev, kjer se nam ponujajo.“

Madžar: „Madžari smo praktičen narod, zato jemljemo bogate neveste, kjer se nam ponujajo.“

Kobilarica se je zgenila in zaspano zazdehala. Vstopila sta uradnik Blagoduh in suplent Olupek.

Ko je ugledal suhi Olupek debelo vdovo, je začutil takoj sladak mir in blagodejno tolažbo v srcu.

»Tukaj imajo gotovo še vsega dovolj,« si je mislil in ni mu bilo žal, da je šel z Blagoduhom.

Prijatelj ga je predstavil in gospa Kobilarica je ponudila dva stola. Potem pa je Blagoduh v dolgem in vendar stvarnem govoru priporočil Olupka za svojega naslednika v sobi in pri mizi. Kobilarica je med tem radovedno in pozorno motrila novega najemnika.

»Menda ni treba praviti, da je moj prijatelj, gospod suplent Olupek, jako miren in soliden gospod,« je končal Blagoduh svoj krasni govor.

»To me veseli,« je odvrnila Kobilarica in pogledala Olupka z milostljivimi očmi. »Zakaj... ne zamerite... doživela sem že marsikaj. Eden mojih gospodov mi je »popravlil« vse stole in omare, drugi je taval šele po polnoči domov... tretji je vabil prijatelje, da so igrali, kričali pa ropotali... oh! Take sitnosti ima človek za zahvalo... Torej, pa poglejmo sobo, prosim!«

»Ni treba, gospa Kobilarjeva!« se je oglasil Olupek. »Prijatelj Blagoduh mi je povedal, da je vse snažno, vse v redu...«

»Vseeno, gospod profesor, prosim!«

Olupek si je ogledal svoje novo prebivališče; ugajalo mu je bolj nego vsa dosedanja. Ko so se vrnili v večjo sobo, je vprašal: »Kaj pa kanarček? Ali ga bom slišal v ono sobo?«

»Saj nič ne poje,« je odgovorila gospa Kobilarjeva. »Ne bo vas motil, ne, nič se ne bojte!«

»Kje pa je gospodična Serafina?« je vprašal Blagoduh.

Mati se je prijazno namuzala in zatrobentala: »Finaaa!«

Iz sosednje sobe je dražestno primencala gospodična Serafina Kobilarjeva. Materi ni delala sramote; Serafina je bila prav tako debela kakor Katarina. Vse se je kar treslo na obeh. Serafina je imela rdeče lase, pa ne takih kakor Špartanka Helena, najlepša grešnica svoje dobe, tako lepa, da so celo stari trojanski penzionisti zaljubljeno gledali za njo. Serafinini lasje niso bili zlatordeči, ampak impertinentno rdeči, taki, da so zbadali oko. Njen široki blede obraz je bil kakor izklesan iz velikega krompirja. Svoje glava priroda ji je podelila dolg vrat in ga ozaljšala z ljubkim krofom ali golšo. Že trikrat deset let je prenašala devišva težko pezo, pa je bila še vedno tako lepa kakor pred petnajstimi zimami. Njena lepota je bila takorekoč neminljiva.

Gospod Blagoduh ji je predstavil Olupka. Mati je nekam slovesno gledala suplenta in hčer in si mislila: »Lep par!« Debela pa kratka Serafina in suhi pa dolgi Olupek sta bila res kakor nalašč ustvarjena drug za drugega.

»Finica,« je povzela mati, »drugi mesec bova kuhali gospodu profesorju.«

»Obe sta izvrstni kuharici, obe!« je naglašal Blagoduh. »Malo takih! Prav žal mi je, da ne ostanem več tukaj.«

Razvoj

Nazaj k

Serafina pa je sramežljivo poškilila na Olupka in mislila: »Jemnasta, kako je suh!« Potem je zopet povescila oči in gledala na svoj predpasnik, kakor se spodobi.

Olupek pa je pasel oči na obširnih gredicah Serafinine lepote in si dejal: »Kosmata kapa! Kako je debela!«

Take so bile njiju misli, ko sta se videla prvič od obličja do obličja.

»Jajca bodo kmalu po dve kroni!« je bleknil

človeka.

naravi.

Blagoduh. Bleknil je pa samo zato, da bi spravil pogovor zopet na tir. Zakaj mučno je, ako sede štirje skupaj in molče kakor mumije.

»Jaz jih imam še tristo!« se je pobahala stara Kobilarica. »Tristo kurjih jajec, mhm!«

»Tristo jajec!« se je začudil Olupek in spoštljivo pogledal mamo Katarino. »Toliko jih še nisem videl skupaj, odkar je vojna!«

»Gospa Kobilarjeva ima vsega dovolj!« je hvalil Blagoduh. »Boš videl, Olupek, še razvadiš se tukaj. Vsega je dosti: moke, masti, kave, mleka, sladkorja, petroleja, drv, premoga...«

Vnela se je živahna debata o aprovizaciji.

»Hči ima krof, toda mati ima tristo kurjih jajec in vsega potrebnega dovolj,« je preudarjal Olupek in prijazneje pogledal Serafino.

»Suh je, toda mlad in profesor!« je premišljevala Serafina in mu vrnila prijazen pogled.

»Škandal — omikani ljudje ne govorijo zdaj o drugem kakor o živežu,« je prišlo Olupku na misel. »In jaz nisem nič boljši. Kdaj sem se prejel za to, po čem je moka ali mast? Kar sram me je. Kmalu izgubim vse ideale! Toda sedaj se moram kaj pomeniti z gospodično, da ne bova sedela tukaj, kakor bi imela vodo v ustih.«

»Gospodična, ali radi kuhate?« je vprašal Olupek, samo da bi sploh katero znil.

»Kuha je moja najljubša zabava, gospod profesor!« je zapela Serafina in ga pogledala medeno.

»Res,« je dejal Blagoduh. »Gospodična Kobilarjeva je rojena kuharica, prava umetnica.«

Tako so se pogovarjali in zabavali še nekaj časa.

»No, dragi Olupek, kako ti ugaja Serafinica?« je vprašal Blagoduh, ko sta bila na ulici.

»Lepotica ravno ni!« je odgovoril Olupek resno. »In krof ima tudi!« je dostavil brez pravega veselja.

»Kaj lepota! Kaj krof! Punca ima denar! Pettisoč kronic takoj, pettisoč po materini smrti, skupaj desetisoč kron in balo! In kuhati zna in gospodinjiti. Kaj krof! Krofek se da zakriti. Saj ni treba, da bi bezljala z golim vratom po svetu! Da sem jaz na tvojem mestu, bi jo takoj vzel. Svetujem ti, okleni se Serafine, ako hočeš, da se ti bo dobro godilo v teh slabih časih!«

3.

Ko se je Olupek prvič zbudil pri Kobilarjevih, je bil tako dobre volje, kakor že dolgo ne.

Pohištvo sicer ni bilo od mahagonovine in marmorja, ogledalo ni bilo benečansko in podobe niso bile Rafaelove, vendar je bilo vse lepo čedno, prijazno in domače.

Za zajtrk je dobil mlečno kavo in lep kos belega kruha.

»Koliko časa nisem jedel belega kruha!« si je mislil, prijetno ginjen. »Niti ne pomnim več, kdaj sem ga poslednjikrat videl!«

Opoldne ga je čakalo drugo veselo preseenečenje.

Najprvo je prinesla Serafina juho z rižem. Z rižem! Tudi tega ni videl Olupek že tako dolgo, da mu je spomin o njem že popolnoma obledel. Govedina s špinačo in krompirjem je bila tako okusna in slastna, da je Olupek kar mižal, kadar je požiral! Krona vsemu kosilu pa je bila močnata jed. Močnata jed! Palačinke z marelično mezgo!

»Odlično!« je hvalil Olupek, »non plus ultra!« Govoril ni mnogo, rajši je jedel in mižal, mižal in jedel! »Žalostno je, da se mora tudi idealist pokoriti želodcu,« si je mislil. Sram ga je bilo, jedel je pa le...

Kobilarjeva mamka so ga zadovoljno gledali; veselilo jih je, da mu je šlo tako v slast. Veselila se je pa tudi Serafina.

Gospa Katarina je znala lepo nemški in se včasih rada malo pobahala s tem lepim znanjem. Po kosilu je vprašala: »Oder noh bos binčens, her pefesar?« (Ali še kaj želite, gospod profesor?)

Olupek je debelo pogledal, ker je vestna gospa Kobilarjeva prevela tudi besedico »ali« v svojo krasno nemščino. Smeh se mu je ponujal, vendar ga je srečno premagal in se vljudno zahvalil, češ da je sit kakor boben.

»Oder pefelens a pisl švoren kofe?« je ponudila Kobilarica in ga pogledala vzpodbudno. Nato se je obrnila proti hčeri in velela: »Fina, črne kave!«

Tudi večerja je bila izborna: telečja pečenka s salato!

Srečnemu Olupku se je včasih dozdevalo, da se je preselil v blaženo deveto deželo, kjer silijo vse dobrote človeku kar same v usta. Serafinin krof se mu je zdel mnogo manjši nego prvi dan, ko sta šla z Blagoduhom sobo gledat.

V nedeljo je bilo kosilo posebno dobro. Ko je sedel Olupek za mizo, se je čutil tako srečnega in zadovoljnega kakor na primer takrat, ko se je konec šolskega leta veselil velikih po-

čitnic. In ko mu je Serafina ponudila najlepši kos pečenega kopuna in mu navalila kompota na krožnik, se mu je zdelo, da je njen krofek že čisto majhen.

»Tudi vina imamo, hvala Bogu!« je dejala gospa Kobilarjeva. »Poslal mi ga je brat iz Metlike. Finica, vzemi ključ od kleti in prinesi nam ga liter, saj danes je nedelja! Radovedna sem, če bo gospodu všeč.«

Olupek se ni dolgo branil metličana in mu je orglal navdušeno hvalo. Tako dobro že več let ni jedel in pil.

»Kako je vendar to, gospa, da ste tako dobro preskrbljeni?« je vprašal Olupek, ki je bil tako sit, da je že komaj dihal.

»V Zagrebu imam drugega brata, ki je mesar,« je odgovorila Kobilarica. »On mi pošilja krač in masti. Od sestre na Dolenjskem dobivam jajca, piščeta in sadje. Gospod trgovec Žabar je vedno jako prijazen do mene in Fine; nikdar mi še ni odrekel, ako sem ga prosila. Kupujem le pri njem. Človek mora biti previden. Ni vse mast, kar se sveti!«

»Treba je pa tudi barantati,« je pridejala Serafina.

Kobilarica je pokimala in nadaljevala: »Za lonček masti iz Zagreba dobim tobaka, s tobakom se prikupim mlekarici in kmetom in dobim v zameno to in ono. Taka je dandanes: kuha je majhna umetnost, toda dovolj živeža spraviti v kuhinjo, to je pač velika umetnost! Nekateri ljudje so nerodni in lehkomiselni, pobrigajo se zadnji trenutek, ko že nikjer nič ni. Preskrbeti se je treba o pravem času. To vino sem kupila od brata, ko je bilo še po 96 vinarjev liter.«

»To je bila zlata doba, ki je pa mi zaslepljeni siromaki nismo znali prav ceniti!« je žalostno vzdihnil Olupek. »Človeku se kar blede ob takih spominih!«

»Moja shramba je zmeraj polna, gospod Olupek! Še celo olja imam dovolj!«

»Kaj takega človek rad sliši, gospa!«

Metličan je kaj ugodno vplival na Olupka. Zdelo se mu je tako prijetno na svetu kakor še nikoli ne; zdelo se mu je pa tudi, da Serafina nima pravzaprav nobenega krofa, marveč le nekoliko otekel vrat. Veselilo ga je, da se mu je tako prijazno smehljala in mu ponujala vina, in smehljaj se je tudi on gospodični.

Osvajala ga je prijetna utrujenost in lenoba. Že ta dan je prestopilo razmerje med Olupkom

Kurent: „Levi naj se, levi! Če ni že črn do kosti.“

in Serafino hladno mejo vljudnega prijateljstva in plaho so pognale koreninice nežne ljubezni, ako tudi ne iz vročega srca, pa vsaj iz sitega želodca.

Še tisti večer se je izkazal Olupek hvaležnega. Ko se je zmračilo, je prišla četa porednih dijakov in zapela Serafini na čast to-le podoknico:

Več punc po cesti gre,
moja Fina zraven je, jujuh!
Pa Fina se izmed vseh spozna,
fleten, fleten, fleten krof ima! Jujuh!

Razjarjena Kobilarica je popadla posodo polno vode in izlila skozi okno, toda umetniki so se o pravem času umeknili v zaledje in nadaljevali:

Pa če ga ima, o le naj ga ima,
saj se ji tako lepo poda!

Tedaj je stopil Olupek k oknu in zagrmel: »Paglavci nesramni! Tako torej vpliva klasična omika na vas, da potvarjate narodne pesmi? Sram vas bodi!»

Pevci so prestrašeni spoznali profesorja in nemudoma pokazali podplate. Mati in hči pa sta iskreno zahvalili Olupka.

Cmok-svet in Vsenemec-aneksijonist.

Oči prevelike, usta premajhna, cmok pretrd in prevroč. Kaj bo!

»No, Fina, kako ti je povšeči naš Olupek?« je vprašala Kobilarica, ko je lezla v stokajočo posteljo.

»Prav dobro, mama.«

»Bolj kakor pa gospod Žabar?«

»Mnogo bolj! Tako miren je Olupek, tako potrpežljiv.«

Trgovec Žabar je bil doslej edini častilec Serafinine lepote, to se pravi njenih desetstisoč kron. Toda bil je strašno počasen, prav nič se mu ni mudilo, da bi prišel snubit.

»Žabar ti torej ne ugaja posebno?«

»Grd je, kakor bi bil iznašel draginjo. Kaj bi jemala tega kramarja!«

»Ni tako grd, ne, Serafina, veš!«

»Plešast je tudi in pravi, da je njegova pleša za dve drugi! Kako je domišljav!«

»A, beži, beži, šali se tako. Pleše bi se kmalu privadila, če bi jo videla vsak dan.«

»Mama, Žabar je tako smešen in čuden! Pravi, da je pleša znamenje omike, zakaj zamorci in drugi divji narodi je nimajo.«

»Ne bodi no sitna in pusti že enkrat Žabarjevo plešo na miru! Če ti je Olupek ljubši, pa se njega oprimi!«

»Olupek je mlad in imel bo pokojnino, Žabar pa nobene in Žabar tudi lahko falira, Olupek pa ne! In dva meseca ima počitnice! Dva meseca bo mogla njegova gospa počivati na Gorenjskem ali drugje, saj poleti je povsod lepo.«

»Bodi prijazna z njim! Moški so bojazljivi pa nerodni. Pa tudi z Žabarjem občuj prijazno, že zaradi tega, ker kupujeva pri njem. In kdo ve, če te bo Olupek sploh maral? Žabarja ne smeš čisto opustiti. Dekle, bodi pametno! Pomisli, da si vsak dan starejša in da je vsak dan manj moških na svetu!«

Serafina je kihnila in vzdihnila: »Kmalu bodo tudi ženini na karte!«

4.

»Prve dni je povsod malo bolje,« si je dejal Olupek; bal se je, da hrana pri Kobilarjevih ne bo zmeraj taka. Toda motil se je. Serafina je prinašala na mizo tako dobra jedila in take močnate skladbe, kakršnih Olupek preje niti videl ni.

Dočim so vsi njegovi kolegi shujšali, se je Olupek v nekaterih mesecih tako zredil, da so mu bili vsi ovratniki preozki in preozka vsa obleka. Preden so Italijani izgubili zopet dve ofenzivi, si je moral dati že tretjič prešiti gumbе. Ako mu je

padel v šoli svinčnik na tla, se ga ni upal sam pobrati, dobro vedoč, da rado počí, kar je preveč napeto. Vedno sit je bil tudi vedno dobre volje. Nič več se ni jezil, ako je srečal debeluha. Celo jeza na polentarje se mu je nekoliko ohladila. Dober patriot, jim je sicer še vedno želel, da bi jih kuga napela, toda tako strastno ni bil več hud nanje kakor prej.

Tudi tobaka je imel zmeraj dovolj. Pomiloval je siromake, ki so se gnetli in čakali po cele ure pri trafikah; njemu je Serafina preskrbela cigaret in cigar.

Tudi njegovim učencem so se vremena zjasnila. S polnim želodcem in veselim srcem je pomilostil vsakega ignoranta ter ni omadeževal svojega kataloga z nobenim slabim in škodljivim redom. Z radostnim licem in vedrim čelom je stopal v hram učenosti; razlagajočemu latinsko ali grško slovnico so se budili sladki spomini na Kobilaričine ocvrte piške in palačinke. Ni čuda, da ga je minil furor paedagogicus.

Gumbe mu je prešla poslednjikrat spretna roka Serafinina in odslej je močnejše čutil nežno vez med njo in sabo. Ti občutki so ga izprva nekako plašili; bal se je odgovornosti in dolžnosti, ki bi utegnile nastati iz te vezi, bal se je žrtvovati svoj samski stan, svojo zlato prostost! In vendar je čutil, da bo moral snubiti Serafino in da ne more drugače.

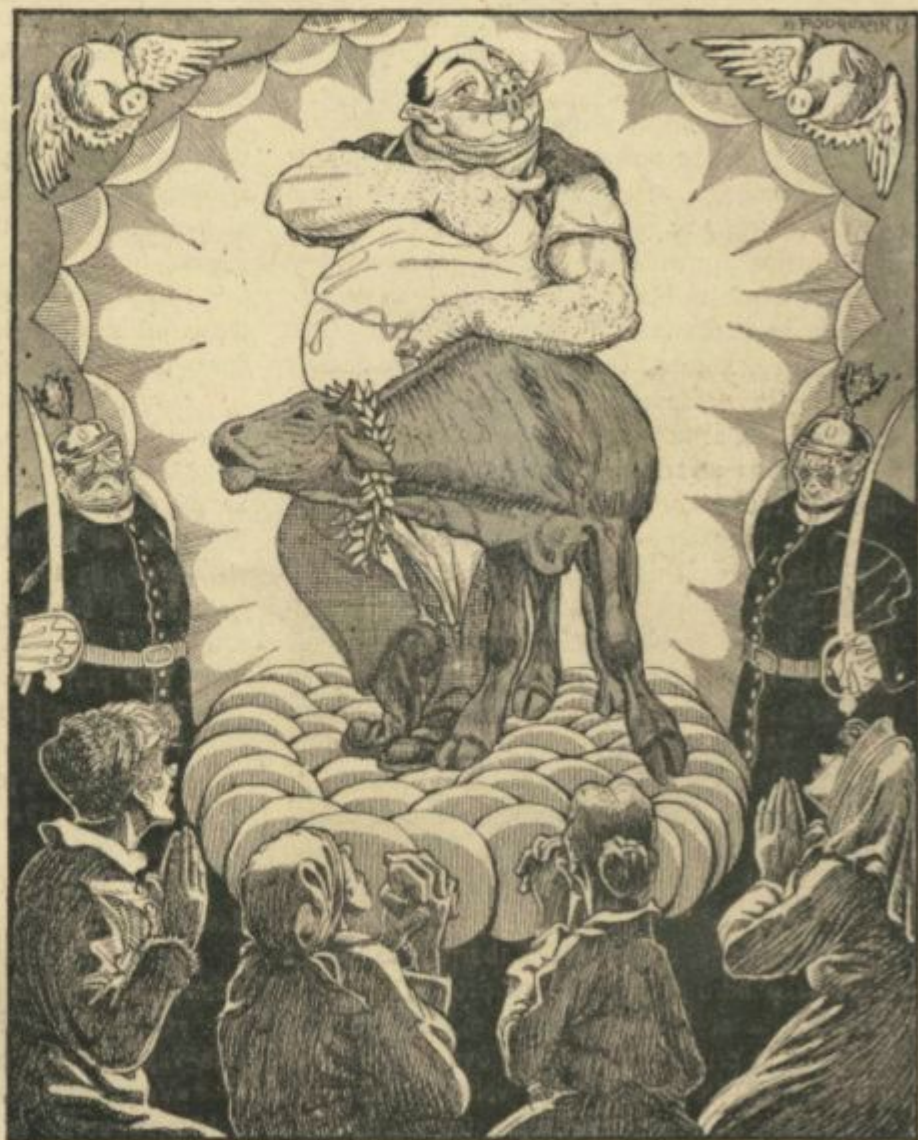
Prijetne občutke sittega želodca in zadovoljnega trebuha je smatral za pravo ljubezen. Varala ga je čudna psihološka zmota, morda celo

psihoza: domišljal si je, da ljubi Serafino, toda v resnici je ljubil le njene pečenke in štruklje! Potemtakem ne bi smel nikdar reči: »Serafina, ljubim te iz vsega srca!« ampak k večjemu: »Ljubim te iz vsega želodca!«

Večkrat mu je nekaj reklo: »Pitajo te kakor ženina! Vsak dan te priklene trdneje k Serafini. Zasnubi jo! Kaj odlašáš? Serafina res ni krasotica. Toda lep obraz kmalu mine, nelep pa je nekaj trpežnega, trajnega. Pojdi snubit!«

Pa le ni šel. Kdo ve, kako dolgo bi bil še odlašal, ako ne bi bil lepega dne našel na hod-

Novo božanstvo l. 1918.

Kakor stari Izraelci, so tudi ljudje „modernega“ časa jeli oboževati — tele.

niku pisma, naslovljenega na »predražestno gospodično Serafinico Kobilarjevo«. Pismo je bilo odprto; Serafina ga je torej že brala in ga potem izgubila. Izprva ga je hotel takoj nesti gospodični, potem pa ga je premagala radovednost. Šel je v svojo sobo in bral:

»Čarobna, dražestna gospodična! Z viharno utripajočim srcem naj Vam pišem, česar si moj jezik doslej ni upal povedati! Dozdaj sem namreč mislil, da je ni na svetu take lepote, ki bi mogla otajati led okoli mojega srca! Odkar pa sem imel čast videti Vašo dražestno postavo in Vaše mile oči, sem se takorekoč popolnoma izpremenil, čutim se pomlajenega in prerojenega.

Velečastita gospodična Serafina! Vaša čarobna postava mi je noč in dan pred očmi! Izkratka: Serafina, ljubim Vas in moja edina želja je, da bi bili moja zakonska žena.

O, da bi mogel svojo ljubezen do Vas natančneje in lepše opisati! Pa saj ste menda iz vsakega mojega vdanega pogleda in po vsem mojem vedenju že sami ugenili, kaj čutim za Vas.

Prosim, oprostite mi, da Vas nadlegujem s temi vrsticami, in blagovolite pomisliti, da jih piše izkušen in značajan mož, ki zna presoditi veliko važnost tega koraka. Od mojega rojstva je namreč preteklo že petdeset let. Res je, da nisem več mladenič, toda moje srce je še vedno mlado, in to je glavna stvar. Moje razmere so vse v najlepšem redu kakor tudi moja štacuna!

V Vaših rokah je moja usoda. Upam, da moje ognjevitte ljubezni ne pogasite z mrzlo vodo neugodnega odgovora, ampak sprejmete mojo prijazno oferto! Dve besedici: »Ljubim Vas!« — dve kratki besedici zadostujeta, da se mi odpro nebesa na zemlji! Kakor jelen po kozarcu hladne vode, tako hrepenim po Vašem cenjenem odgovoru in Vas, vroče ljubljena Serafina, prosim, da me ne pustite predolgo koprneti v mučni negotovosti. Z odličnim spoštovanjem Vaš vdani

Žabar.«

Serafina je odgovorila Žabarju, da se ne more tako hitro odločiti, in ga prosila, naj malo počaka, da si bo korenito premislila to resno stvar, ki je prišla tako nepričakovano.

Olupek pa je vzkliknil: »Nezadostno!« ko je prebral pismo, zakaj Žabarjev slog mu ni bil po godu. Vsebinska ga je iznenadila skrajno neprijetno. Niti sanjalo se mu ni, da mu je Serafina, navihana, kakor vse Serafine, nalašč nastavila te li-

manice, ker je upala, da tako pospeši odločitev. In ni se motila.

Ubogega Olupka je jela grizti ljubosumnost in Serafina se mu je zdela mahoma mnogo bolj mikavna, odkar je vedel, da bi jo rad imel drug.

»Staremu dedcu diši dota, dota!« je preudarjal s kislim obrazom. »Pa ne bo nič, gospod Žabar! Še danes moram govoriti s Serafino. Bomo videli, kdo bo zmagal, Žabar ali Olupek!«

Ko je opoldne stopil v takoiimenovano obednico, je bistrumna Serafina takoj spoznala, da se je riba ujela na vado.

»Bral je!« si je dejala zadovoljno, ko je videla njegov nenavadno resni obraz in negotove poglede. Bila je posebno prijazna. Olupek pa jeagal v skrbah, kako bo opravil. Jedel je manj nego druge dni.

Po kosilu je gospa Kobilarjeva navadno dremala v naslanjaču pri oknu. Olupek in Serafina sta se lahko polglasno pogovarjala; to matere ni motilo. Tudi danes je čepela v naslanjaču in kimala.

Prišla je velika ura! Olupku je bilo težko in tesno pri srcu. Plaho je pogledal na Kobilarico; spala je kakor nedolžen polh.

Serafina je sedela mirno za mizo in potrpežljivo čakala, kaj bo.

»Gospodična,« je šepetal Olupek, »ali ničesar ne pogrešate?«

Ona se je nalašč malo obotavljala, potem pa odgovorila tiho: »Izgubila sem pismo.«

»Našel sem ga na hodniku, pa sem ga pozabil takoj oddati, oprostite gospodična!« je hitel, da bi čim prej opravil neprijetno stvar.

Serafina se je zahvalila, sramežljivo povesila oči in spravila pismo v žep.

»Gospodična, prositi vas moram odpuščanja!«

»Čemu neki?« se je nasmehnila.

»Bral sem ono pismo.«

»Brali ste te čenče?« je vprašala z začudenim obrazom.

Te besede so veselile Olupka in mu vlile poguma, ki ga je bil tako potreben.

»Gospodična Serafina, ali mi verjamete, da sem vaš najboljši prijatelj?«

»Verjamem, gospod profesor!« Gledala ga je debelo, pozorno in radovedno.

»Ali ne bi svojemu najboljšemu prijatelju povedali, kaj boste odgovorili gospodu Žabarju?«

»Kaj? Nič!«

Z Olupkovega srca se je odvalil težak kamen.

»Kaj pa, če bi vam bil pisal jaz kaj takega?« je izustil z veliko muko.

»Ah, gospod profesor!« Zakrila si je obraz z rokami.

»Ali bi bil vaš odgovor ugoden, gospodična?«

Dobro se jima je zdelo vse to! Govorila pa nekaj časa nista nič.

Tam pri oknu v naslanjaču pa je spala Kobilarica kakor polh...

»Jutri opoldne bomo imeli pa rižek na juhi!« je izpregovorila Serafina.

»Rižek! O rižek! Rižek!«

Po sklepu miru z Rusijo.

Nemec: „No, prijatelj Ruski, zdaj pa koj lahko pogledava, kje so tvoje zaloge moke!“

Rus: „Oh, vse smo že pojedli.“

»Ugoden...« je zašepetala po kratkem molku in poškilila skozi prste na razburjenega Olupka.

»Serafina!«

»Olupek!«

In že sta bila skupaj! Držala sta se za roke, si gledala v srečne oči in celo poljubovala sta se.

»Rižek z graham!«

»Rižek z graham!« se je veselil Olupek in poljubil ljubico prvikrat na deviški krof.

»Pa raco s salato!«

»Raco! O Serafina, kako te ljubim!«

Serafino so veselile te besede. Vprašala je:

»Ali bi imel rajši kompot?«

»Kompot ali salata, vseeno. V tvojih rokah se izpremeni tudi krompir v ambrozijo.«

Serafina ga ni razumela. Naštela mu je še, kaj bo kuhala prihodnje dni. Taki ali vsaj podobni so bili pogovori nekaterih zaljubljenih parov leta 1917. po rojstvu Kristusovem.

»Brez tebe ne bi mogel živeti!« je dejal Olupek ognjevit.

»Če je tako, jo pa kar vzemite!« se je oglašila nenadoma Kobilarica. Pretkana žena je spala le navidez; videla in slišala je malone vse, kar sta onegavila Serafina in Olupek.

Serafina je povsila oči, Olupek pa ni vedel, kam bi se obrnil. Kobilarica ga je otela iz mučne zadrege. Objela je hčerko in njega in nenadoma blagoslovila lepi par. Olupek je naenkrat videl, da je zaročen.

V dolgem pismu je opisal prijatelju Blagoduho svojo srečo in mu poročal v klasičnih stihih, kaj vse uživa pri Kobilarjevih:

Piščeta, pure, race, kopune, koštrune, teleta,
krače, klobase in hrena; ribe, salame pa sir;
štruklje, salato, kompot, čokolado, redkvico, sadje,
pivo, vino, liker; torte, potice in čaj!

Dobro se mu je godilo, predobro! Taka sreča ne more trajati dolgo. Vse kar je prav!

5.

Jutro je bilo krasno. Nič ni kazalo, da bo še danes Olupkove sreče konec; niti Olupek sam ni slutil nič hudega...

Po zajtrku se je hotel obriti. Odprl je vrata in z brisalko zapodil vse muhe iz svojega tempeljna. Ena je pa vendarle ušla njegovim očem in se potuhnila za latinsko slovnico.

Pripravil je vse potrebno, da bi se bril. Sedel je k mizi, namočil čopič v gorki vodi, si namazal obraz z milom in se jel pred ogledalcem briti. Ta kulturno-zgodovinski dogodek pa je motila ona ničvredna muha, ki je hinavsko prilezla izza Olupkove latinske slovnice, poletela proti njemu in mu meni nič tebi nič sedla na visoko čelo.

Olupek jo je odgnal. Muha je nekaj časa krožila po zraku, potem pa si je izbrala Olupkovo uho za sedež. Olupek jo je zapodil in se bril potrpežljivo dalje.

Sitna muha ni mirovala dolgo. Pribrenčala mu je naravnost na roko. Na Olupkovem čelu so se jeli zbirati hudourni oblaki! Uvidel je, da prihodnjih dogodkov ne bo mogel pričakovati čisto mirno. Pihnil je, da je zaneslo muho proti

peči. V njegovih očeh so se utrinjale iskre. Bravec, to ne obeta nič dobrega!

Slišal je muho, brenčečo mu nad glavo, in v njegovi duši se je jela kuhati jeza. Zlobna muha je priletela iz zaledja zopet na fronto in sedla Olupku ravno na nos in ga neusmiljeno požgečkala z zadnjima nogama!

Nihče ne bi verjel, da more tičati v tako majhni živalci toliko zlobe in hudobnosti! To je ena tistih prirodnih ugank, ki jih tudi največji veleum ne bo mogel nikdar ugeniti in razložiti.

Muha ga je torej požgečkala po nosu. Olupek je kar poskočil! Obrat je bil samo na desni strani. Pogledal se je v ogledalo in videl na nosu majhno rano. Urezal se je, ko je odganjal nesramno muho.

»Zverina!« je zasikal. »Le čakaj!«

Bilo je, kakor bi se bil v njem zbudil strašen demon! Na vso moč je vzkipela njegova jeza, ki je mirovala že cele kvatre; vzkipela je in podrla vse ograje. Bravka, huda bo, bo huda!

Muha se je preselila na peč in se z zadnjima nogama zamišljeno praskala po hrbtu. Olupek jo je gledal divje, v strupenem sovraštvu, in jo obsodil na naglo smrt! Kri za kri! Bravec, stvar je čimdalje bolj kritična!

Ako tudi je bil Olupek šele napol obrat, ni nadaljeval svojega dela, ampak je stregel sovražniku po življenju. Sovražnik je še vedno čepel na peči.

Olupek je zagrabil brisalko in mahnil po muhi. V svoji jezi pa ni zadell muhe, marveč kozarec z gorko vodo na mizi. Kupica se je prekucnila in razbila na tleh. Padla je prva žrtev. Grdo je gledal Olupek povodenj na mizi in na tleh; zlasti pa so ga jezile čepinje!

»Kaj poreče Kobilarica?« se je ustrašil. »Pe-k-lenska muha! Le čakaj, zverina, če te dobim!«

Zverina se je mirno izprehajala po postelji. Udaril je z brisalko, muha je pobegnila čila in zdrava na strop. Olupek je zlezl na stol in jo pregnal. Ušla je na veliko ogledalo.

Olupek je zlezl s stola, se oprezno bližal sovražniku in kakor obseden lopnil z brisalko po njem. Lovska strast mu je omračila pamet. Ogledalo se je snelo in padlo ropotaje in žvenketaje ter se je izpremenilo v nebrojne kose in drobce.

Obstal je kakor okamenel. Zdaj pa so se odprla vrata, muha je odletela v zlato prostost, Olupek pa je zadell s svojo brisalko gospo Katarino Kobilarjevo in ji temeljito pokazil lepo fri-

Ubogi tobakarji!

„Prokleti hrošči, ves tobak so nam požrli z drevja.“

zuro. Kakor v sanjah je videl prestrašena obraza stare in mlade Kobilarice. Bravka, komedija se bliža svojemu tragičnemu koncu!

Mati in hči sta s široko odprtimi očmi in usti gledali napol obritega, napol še z milom pobeljenega in ranjenega Olupka, stoječega sredi povodnji in razvalin. Obledeli sta in zavrisnili od strahu.

»Jazas, kakšen je!« je zacvilila Serafina! »Krvav je! Vse je že razbil. Zmešalo se mu je: Oh, oh, oh! Kar pene tišči od jeze. Beživa!«

Olupek ju je nemo gledal in ni vedel, kaj bi rekel in kam bi se obrnil v svoji jezi in sramoti. Zaloputnili sta vrata, planili v kuhinjo in se zaklenili. Olupek pa za njima.

»Muha je kriva,« se je zagovarjal pred kuhinjo. »Gospa Kobilarjeva, prosim, poslušajte me! Muha je —«

»Zblaznel je! Bog se usmili! Ali slišiš Fina, o samih muhah fantazira.«

»Nisem zblaznel, ne, hvala Bogu!« se je bra-

nil in začel podrobneje razkladati svojo lovsko nesrečo.

Kobilarica pa je prestrigla nit njegove zgovornosti rekoč: »Dobro, gospod Olupek, dobro, da sva vas spoznali o pravem času! Če ste tako divjali proti muhi, kako bi šele proti svoji ženi? Taki ste torej: dozdej sem vas poznala le kot mirnega in potrpežljivega gospoda, ali danes ste se pokazali v svoji pravi podobi!«

Olupek se je opravičeval in opravičeval, ali zastoj je bil ves negov trud.

»Pustite naju na miru!« je velela Kobilarica, še vedno zaprta v svoji kuhinji. Obe sta se obo-rožili z renami in zaropotali, kakor hitro se je oglasil.

»Poslušaj vsaj ti, Serafi —«

Činčinčin!

»Fina!«

Činčinčin!

V dobi pomanjkanja mesa.

„Grozno! Nikoli me prej ni ugriznila nobena bolha, zdaj me pa kar noč in dan žro!“

„I, če mesa ni, se tudi bolha kosti loti.“

»No, pa činčinčin!« je dejal Olupek z umirajočim glasom in se vrnil v svojo sobo. Ko se je pomiril, si je obril tudi levo stran in odhitel z doma.

Kobilarica mu je odpovedala sobo in hrano. Zadelo ga je pa še nekaj neprijetnega. Moral je na nabor. Polkovni zdravnik ga je potrdil z naj-

večjim veseljem in izjavil, da tako lepo rejenega suplenta še ni videl na nobenem naboru!

Olupka so kmalu naučili hoditi in salutirati, potem pa so ga vtekli v pisarnico; tam sedi in hlabro prelija črnilo za milo domovino. Serafina pa je vzela Žabarja. Nji in materi se včasih sanja, da je Žabar že vojni milijonar.

Junij Brut:

Kurja historija.

To je bilo na dvorišču,
kjer so zbirale se putke,
čipke, čopke, kokodajske
in med njimi star petelin,
tih in ves boječ.

Gromko peli so sosedje
vse od jutra do večera,
in njih kurja se družina
pasla je povsod oblastno
preko mej in seč.

Pa so rekle piške, putke:
»Glej, kako pojó sosedje
vse od jutra do večera,
nikdar ne dadó nam mira
in gredó povsod!

Ti pa peti si ne upaš,
nikdar ne pustiš dvorišča,
vedno kljuješ krog ognjišča
in če včasih zakokočeš —
ves zatrepetaš!«

Njim kokot je odgovoril:
»Ej, sosedje so bogati,
njih družina je velika,
njih ošabnost je neznosna —
mi smo narod mal.

Bolje v miru je živeti
in molčati, potrpeti,
da ni večne razprtije.
Kaj če včasih nam čez meje
v goste pridejo!« — —

Takrat koklja kokodajska
mladi rod je izpeljala,
ki ga v marcu je 'zvalila,
in po dvoru je vodila
svoja mlada piščeta.

Bil je majnik. — Novi zarod,
mlade jarčke, piške, putke
so že kokljo zapustile,
a med njimi je bil žrasel
petelinček lep.

Enkrat zletel je na gredo
in razmahnil je peroti,
dvignil glavo je visoko
in v pomladnji dan je spustil
svoj kikeriki!

Vsa kurjad je ostrmela,
vztrepetala, zadrhtela,
glave stisnila boječe:
»Kaj se drzneš, petelinček?!
Kje si vzel ta glas?«

In petelin stari v strahu
zakodaka, posvaril ga:
»Molči! Mlad si, neizkušen!
Kaj izzivaš tam na gredi
na nasprotno stran?

Zbrali vaški petelini
so se in posvetovali:
kaj, odkod prišel ta glas je,
ki se slišal je na daleč
tako lep in nov.

Eden njih tako je rekel:
»Stvar je jasna. Kaj je treba
tu besed in modrovanja?
Tako v svoji smo mladosti
peli tudi mi.«

A petelin je sosedov
zarobantil, se razjezil:
»To predrznost je brezmejna:
kjer imam posestno stanje,
tam sem jaz gospod!«

In zato je ta petelin
urno sebe oborožil,
šel ponosno okrog vogla,
na dvorišče jo primahal
ter zapel: »Na boj!«

Tam vsa kurja je družina
od strahu zatrepetala,
stari kokot je pobegnil,
glavo skril si je med perje
in povetil rep.

A na gredi petelinček
smelo stal je, kakor preje,
gledal je v pomladnje solnce,
kopal se je v mladih žarkih
ter prepeval v svet.

In petelin je sosedov
stopil predenj: »Pišče mlado,«
rekel je, »če boš kričalo,
kavsнем te in premikastim,
da takoj bo mir!«

Petelinček pa zapel je:
»Jaz na svoji gredi pojem,
pojem kot je meni drago!
Če to tebi ni po volji —
kaj to meni mar!«

Zakokotal je petelin
sosedov, grdo pogledal,
nagubančil je ovratnik,
brusil stare je ostroge
in — — odšel domov ...

Ferdo Plemič:

O Klanjacijski sreči.¹

Nekoč je živel oče, ki je imel sina in temu sinu je bilo ime Klanjacijski. Ko je Klanjacijski postal deček, je z drugimi vrstniki stregel gospodu župniku pri maši. Zato je vsakokrat prejel karantan v dar. To je dečku ugajalo, pa ugajala mu je tudi čast, ki je bila združena s tem opraviлом. Peklo ga je saňno to, da je moral čast in denar deliti z drugimi dečki. Ali rekel ni nič.

Nekoč je šel Klanjacijski z gospodom župnikom daleč v hribe previdet staro ženo, ki bi bila rada umrla, a ni mogla. Tri ure hoda je bilo tjakaj. Ko pa je župnik opravil svoje, so postavili domači ljudje pred njega in Klanjacijski skledo kuhanega krompirja, ki je bil obeljen s tremi ocvirkami. Bili so pač ubogi hribovci in niso imeli drugega. Župnik in ministrant pa sta bila lačna, posebno so se dečku kar slane cedile po onih

treh ocvirkah. Pa sedeta k mizi in primeta za vilice.

»No Klanjacijski, zdaj se pa le loti ocvirkov!« de župnik dobrodušno, vendar je upal, da fant ne bo pojedel vseh. To željo mu je Klanjacijski menda bral z obraza, ker brez obotavljanja reče: »Gospod premilostijivi, če ne zamerijo, ocvirkov pa ne bom jedel, ker jih ne morem, delajo mi težko sapo.«

In tako sta jedla župnik ocvirke, Klanjacijski pa krompir. Od takrat je bil Klanjacijski prvi in edini ministrant v vasi.

Klanjacijski so nato poslali v šolo, v samostansko šolo, kakor so pač v onih časih obstajale v deveti deželi. Pa je precej dobro izhajal, le s patrom Otonom sta si bila včasih navskriž. Sicer pa je bil pater sam kriv, ker je bil sila nervozen in se je rad kregal. In ko nekega dne uči v šoli latinščino, naroči Klanjacijski naj prevede stavek:

¹ Iz zbirke: »Pravljice za odrasle.« Nadaljnje pravljice bodo izšle v »Kurentu«. Op. uredništva.

»Non omnis moriar.«

Klanjacij je bil raztresen, pa je prevedel:

»Nisem v omnibus morial.«

Pater Oton pa ni bil raztresen, zato prisoli Klanjaciju temeljito klofuto, tako, da je Klanjacij za pet minut prenehal misliti.

Po pouku pa je bilo patru, ki je bil drugače vrla dobričina, žal, da je fanta tako udaril. Zato ga pokliče k sebi in mu reče:

»Klanjacij, te je hudo bolelo? Nič mi ne zameri, veš, nagle jeze sem.«

Klanjacij pa sedaj ni bil raztresen, zato hitro prekine patra:

»O blagi oče, kakšna krivda naj bo to za vas, če se je moje lice drzno približalo vaši blagoslovljeni troki.«

Pater Oton čudom odpre usta, ker pater Oton je bil zdrav na duši in telesu. A nato reče s preroškim glasom:

»Klanjacij, ti si človek, ki ga čaka še velika bodočnost. Slušaj moj svet in po končani šoli stopi v javno službo devete dežele.«

In Klanjacij je slušal patrov svet in ni mu bilo žal. Dvigal se je od časti do časti više in više, da so se vsi čudili, le pater Oton ne. Ta je, ko je prišel pogovor na Klanjacija, dejal vedno:

»Ta guncvet ta! Ta pride še daleč.«

Postal je Klanjacij eden prvih uradnikov v deveti deželi. Slednjič je sicer umrl kakor vsi ljudje, a čaščen in slavljen kakor malo kdo. In slednje njegove besede, ki jih je zašepetal na smrtni postelji, so bile:

Vasovavci sedanjega časa.

„Prej pa ne gremo dam, da se bo delal dan . . .“

»Kakor gospod predstojnik mislijo in želijo«

Ker je bil pa tako imeniten mož, so ga takoj po smrti balzamirali.

»Ni ravno treba bilo,« je dejal pater Oton, ko je slišal o tem, »saj je bil Klanjacija skozi vse življenje mumija.«

Ko so pa Klanjacijevo truplo v to svrho raztelesili, so zapazili, da nima hrbtenice.

»Evo, kar sem že davno slutil!« je vzkliknil pater Oton.

In ti mladenič, nada naša, vzemi si srečnega Klanjacija za zgled, prepirljivega patra Otona pa ne.

— ba :

Vesela elegija

ali dohtar Šušteršičeve glorijske konca.

V Ljubljani hiša mi stoji,
»deželni dvorec« prav'jo ji.
Tam paša Šušteršič živi.

Po dvorcu gor in dol hlača,
grdo škili, pa godrnja:
skrbi ga deklaracija.

»Če sem za deklaracijo,
nemškutarji me kar požro,
al' pa pri vlad' očrni.«

»Če se postavim zoper njo,
zamera pri Slovencih bo . . .
Vrag vzemi deklaracijo!«

Napisat pisemce hiti,
v pekel odnesti ga veli —
naj Satanu se izroči.

»Moj ljubi mojster Satanas,
pri nas je zdaj težaven čas.
Vse polno 'mam že sivih las.«

»Prokleta deklaracija,
prokleta Jugoslavija
me bo ob pamet spravila!«

»Si dobro že mi svetoval,
ko sem Slovence vlad' prodal.
Še zdaj svetuj mi, da bo prav!«

Mu odgovoril Satan je:
»Zaradi deklaracije
nikar ne beli si glave!«

»Na videz si lahko za njo,
skrivaj ruval boš zoper njo —
kaj kmalu boš pokopal jo!«

»Da delo bolj od rok ti gre,
začni izdajat' cajtenge —
»Resnica« naj jim bo ime!«

Zaslišal mojstra Satana
je Šušteršič ubogal ga —
»Resnica« je na svet prišla.

Al', joj, na take liman'ce
mu nihče več ne vsede se.
Pri nas odklenkalo mu je!

Zakaj, kdor je vse žive dni
legal, mu nič verjeti ni,
če tud' z »Resnico« te slepi.

Poslušajo ga zdaj le še
teleta, osli in koze,
ki se jim pamet kisa že.

Jim milo piska, žvrgoli,
»Resnico« jim pod nos moli,
al' vere vanj, tud' tukaj ni.

Še osli, krave in koze,
še te mu bodo kmal' ušle
»Resnice« naveličane.

O Šušteršič, o Šušteršič,
vsa tvoja glorijska je šla v nič —
tvoj delež je zdaj — pasji bič

Damir Feigel:

Na krivih potih.

Potrkal sem. Tih, skoraj nerazločen poziv, naj vstopim, mi je zadonel na uho. Odprl sem vrata.

»Moj poklon, gospa! Oprostite, da vas nadlegujem o nepravem času. Vašemu gospodu so-progu sem potožil včeraj svoj dolgčas in povabil me je, naj si pridem izbrat kako knjigo iz njegove knjižnice. Ne, hvala gospa, ne sedem, rajši se vrnem pozneje, ko pride Srečko domov!«

Slednjič sem pa vendarle sedel. Malobesednost navadno tako zgovorne, prijazne gospe me je iznenadila, pozornejši pogled v njen obraz mi je pa odkril solzne oči. Gospa je tugovala, gotovo je jokala pred mojim prihodom in se še ni pomirila, kakor sem sodil po njenih globokih vzdihih.

Čutil sem, da moram prekiniti mučni molk, ki je sledil mojemu odkritju, ker sem spoznal, da je tudi gospa opazila, kako so vplivali vidni znaki njene notranje bo-lesti. Mogoče se je bila zgodila nesreča sinu Robertu? Mlad častnik je, na fronti, kjer ne prizanašajo granate mlademu upolnemu življenju in se ne menijo za strta srca skrbečih mater. Toda ne, pred par urami sem govoril s svojim prijateljem, ki je dobil prav tačas dopisnico svojega sina. »Hudo je, a zdrav sem še vedno!« Kako se je razveselil presrečni oče te novice! Mogoče je pa kak prepirček pordel oči gospe? Moški smo preveč odkritosrčni, robati, ženske pa zopet preveč občutljive.

Čim vneteje sem iskal vzrokov tem nesrečnim, še ne popolnoma izjokanim solzam, tem daljši je postajal molk in tem mučnejši položaj toliko meni, kolikor gospe.

»Srečko se je gotovo kje zamotil. Če bi vedel, da pride kmalu, bi ga

hotel še počakati, tako pa oprostite, gospa...« Vstal sem in se poslavljaj.

»Ostanite še nekoliko!« me je zadrževala gospa in me posadila zopet na stol. »Nekaj bi vam rada zaupala. Prosila bi vas pomoči. Ne zamerite, da vas nadlegujem. Vsa sem zbegana in sama ne vem, kaj delam. Tako sem žalostna, kakor more biti le ljubeča, a zapostavljena zakonska žena. Vi ste prijatelj mojega moža!« Zopet so ji silile solze v oči. Obotavljala se je nekoliko odpreti mi svoje srce, toda premislila si je, pogledala me v oči ter nadaljevala:

»Ali niste opazili nobene izpremembe na mojem možu v zadnjem času?«

»Nobene, gospa, razen tega, da si je pustil pristriči brke po angleško.« Govoril sem resnico, zato sem vzdržal njene vprašujoče poglede.

»Tudi nekaj! Zanimiv hoče postati. Povem vam pa, da se je popolnoma izpremenil. Zanimarja hišo, zanimarja mene, še pogledati se me ne upa, ker se boji, da bi znala brati njegove misli. Slaba vest!«

»Ne vem, čemu naj bi imel Srečko slabo vest. Mnogo dela ima v uradu, to vem pozitivno, posebno sedaj, ko mu je naprtil šef še vojno posojilo na rame. Vestno se je lotil dela in agitira od moža do moža. Tako delo pa ubije človeka in ni čuda, da ni razpoložen, ko pride domov.«

»Ali govorite resnico? Kaj pa ima opraviti otroški ročni košek z vojnim posojilom?«

»Otroški ročni košek?!«

»Da, da, v njegovem žepu sem dobila plačan račun za otroški ročni košek.«

»Gospa, vendar niste ljubosumni na neznanega otroka!«

„Prokleta draginja!
Tri sem že danes oro-
pal, pa še nimam do-
volj za večerjo.“

»Na otroka ne, pač pa na mater. Zakaj pa rabi moj mož otroško sabljico v uradu, kajti domov je ni prinesel?«

»Po vašem sklepanju ima torej vaša tekmovalka poleg hčere še sina. To so smeli zaključki in prijatelju se gotovo godi krivica.«

»Jaz bi bila gotovo zadnja, ki bi verjela taki trditvi! Triindvajset let sva poročena in do sedaj ni bilo med nama niti najmanjšega nesporazumljenja. Čudno vedenje nekaj časa sem je res le vzbujalo sum, plačani računi so pa govorili dejstva.«

»Ne trdim, da ne igrajo pri celi zadevi računi skrivnostne vloge, toda ako bi hodil vaš gospod soprog res po krivih potih, bi ne bil tako nepreviden. Zakaj si je pač pustil spisati račune? Kdor kupi take igrače, plača takoj brez pismenega računa. Zakaj jih je spravil? Zato da vam pridejo v roke? Ne, ne! Počakajmo rajši nekoliko, da se razjasni stvar sama. Sicer pa bi vse kako rad videl prijatelja v vlogi zaljubljenega mačka. Preneroden je, gospa, oprostite tej moji odkritosrčni pripombi!«

»Potem pa vi ne poznate še mladih vdov. Še nekaj! Sin Robert je poslal očetu deset zavitek bosenskega tobaka. Kako je razveselil ta dar mojega moža! Toda cigaret ne zvija iz poslanega mu tobaka, on puši navaden tobak iz rujavih drama zavitek. Kje je bosenski tobak?«

»Odgovor na to vprašanje bi tudi mene zanimal. Vaša vdova torej kadi in vaš soprog, moj prijatelj, jo zalaga s tobakom. Ne verjamem in dvomim, da bi se še kje skrivala taka nesebična ljubezen v teh prozaičnih časih.«

»Kaj vi veste, morda pa vodi pot do vdove mimo njenega brata, ki je strasten kadivec?«

»Že vidim, da ima ljubosumen, človek koj rešitev pri rokah in naj je stvar še tako zamotana. V tem oziru lahko prespite, gospa, svojo ljubosumnost.«

»Vi si ne morete misliti, koliko trpim. So trenutki, ko sem prepričana, da krivim svojega moža po nedolžnem, pride pa minuta, ko si celo mislim, da se je zaljubil Srečko v poročeno ženo. Z igračami je pridobil srca njenih otrok, s cigaretami simpatije njenega moža; otroka in mož so mu ogladili pot do njenega srca. To bi bil še najhujši udarec za me. Dva zakona nesrečna...«

»— radi Srečkota ali dve muhi z enim udarcem. Ne, ne, potolažite se! Pride trenutek, ko se boste celo sami smejali svoji ljubosumnosti. Drugega vam ne morem reči. Le ne obupati!«

»Prosim vas, ne povejte ničesar mojemu možu.

Pogled v prihodnost.

Kobila: „Lej, prijatelj, položaj se je izpremenil. Nekdaj si ti mene vprezal, zdaj pa jaz tebe. Mislim pa, da bo naju oba kmalu vrag vzel. To naj te tolaži. Hi-i-i!“

Vi ste mi vlili hladilnega olja v moje skeleče rane, in kdo ve, mogoče sem se pa le jaz motila! Kako srečna bi bila že radi Roberta!«

S čudnimi občutki sem se odstranil. Prišel sem si bil izposodit roman in padel naravnost v sredo odigravajočega se romana iz zakonskega življenja.

Še najbolj me je zanimala usoda tobaka. Bosenski tobak. To so mali zavitki z zelenovišnjem napisom in kovinastima zaponkama na obeh straneh. Ni bilo dolgo tega, ko sem opazil nekje tak zavitek. Toda kje? V pisarni? V kavarni? V gostilnici? »Pri Levu?« »Pri veselem Štajercu?« »Pri Lešniku?« V hotelu? In vendar, nekje sem

videl tak zavitek. Da mora biti človek tako pozabljen! Ne mirujem prej, dokler se ne domislim presrečnega lastnika. Tu tiči ključ in kmalu bom lahko na jasnem, če hodi res prijatelj Srečko po skrivnih potih. Nekaj se mu je pripetilo na vsak način. Sam tava okrog, družbe ne mara. In sum, posejan z nežno roko, je padel pri meni na rodovitna tla. Ženske imajo v takih stvareh fin nos in še finejše oko, in preden pride zakonska žena po triindvajsetih letih srečnega zakona do takega zaključka, mora imeti dobro podlago. Naj jo tudi vara nos, naj jo vara oko, srce je ne more varati, ono je kakor zlati peresci v galvanoskopu, ki odgovarjata takoj na pozitivno ali negativno elektriko. Kdo vruga je imel bosenski tobak? Ta teden ali prejšnji teden? V nedeljo? Kje sem bil v nedeljo?

»Servus! Kaj pa premišljuješ. Če imaš čas, greva na izprehod. Do sedaj sem delal. Šeststo kron so podpisali. Govoril sem pa tako, da sem se sam sebi čudil. Saj res! Popolnoma sem pozabil, da sem ti obljubil knjigo. Ali si že bil pri meni?»

»Seveda sem bil. Z gospo sva se razgovarjala in slednjič sva oba pozabila na pravi namen mojega obiska. Nič ne de, vzamem pa jutri obljubljeni knjigo.»

Služaj je igral veliko vlogo. Kako lahko pridem na izprehodu do pravega jedra. Jaz sem bil pripravljen, jaz bom pazil na vsako besedo, prijatelj pa ne bo tehtal svojih besedi in gotovo se bo izdal. Malo so me sicer brigala njegova kriva pota, toda radoveden sem pa le bil, koliko resnice tiči v tem najnovejšem romanu.

Srečko si je prižgal po poti cigareto. Tobaka ni imel v zavitku, da bi jaz mogel že iz ovoja sklepati na kakovost vsebine, toda bosenski tobak to ni bil. Prečrn je bil in predebel. Ogrski drama.

»Taka agitacija posuši popolnoma jezik in grlo. Prav nič se ne čudim, da je bilo pri nas ob času volitev vse v rož'cah. Tudi sedaj sem potreben par kozarcev vina. Tu v bližini je dobra gostilnica.»

»Pri lipi, meniš! Pred par dnevi sem bil tam, toda dobrote gostilnice nisem okusil. Dolga, nizka soba...»

»Visokih dvoran ne smeš iskati na kmetih.»

»Razsvetljava slaba.»

»Preveč smo vajeni električne luči po barakah in seveda se nam zdi potem petrolejka slaba.»

»Vino pod vsako kritiko.»

»Primere seveda ne vzdrži z našimi vini, toda drugje je vino še slabše.»

»Postrežba pomanjkljiva, ljudje celo neprijazni.»

»V drugih lokalih so ljudje naravnost odurni. Živimo v vojnem času, živimo v tujini, med tuje rodci. Tako strog zopet ne smeš biti!»

Vstopila sva. V temnem kotu sva morala čakati precej dolgo. Dva otroka sta se lovila po sobi in nista prav nič vpoštevala novodošlih gostov. Gostilničar je šel dvakrat mimo, niti zmenil se ni za naju. Gospodinja se je prizibala počasi v sobo, snela luč, da jo napolni, očisti in prižge, in komaj sedaj je nekaj zamrmrala. Nisem vedel, ali je bil pozdrav, ali vprašanje po najini zahtevi, ali psovka, namenjena nagajivima otrokoma.

Srečko je moral biti že večkrat v tej gostilnici. Gospodinja je prišla takoj k njemu, imenovala ga celo z priimkom in mu ponudila milostno svojo po petroleju dišečo desnico. Ne da bi bila midva naročila, je prinesla koj liter vina na mizo.

Prijatelja skoraj spoznal nisem več. Hvalil je v njeni prisotnosti vino, izpraznil v dokaz tej svoji trditvi tudi par kozarcev zaporedoma, poveljeval postrežbo in kadil na vse pretege ljubeznejvi gostiteljici. Zdaj, zdaj pride z vojnim posojilom na dan, sem si mislil, a zaman sem čakal njegovih prepričevalnih prigovorov.

V tem trenutku sem se zgenil. Kozarec med prsti se mi stresel. Previdno sem ga postavil zopet na mizo, da ni opazil Srečko moje razburjenosti. Okoli matere sta se igrala njena dva otroka: deklica z ročnim koškom, deček pa s sabljico. Ti dve igrači sta mi priklicali v spomin drug prizor. Pred par dnevi. Jaz sem srkal počasi po nenapisanem receptu: vsako uro tri žlice od Srečkota toli hvalisano vino. Pri sosednji mizi je sedel gostilničar. Zvijal je cigareto za cigareto ter me s tem naravnost izzival. Pred njim je ležal zavitek bosenskega tobaka. Okrogla zaponka je bila magnet, ki je pritegovala vsakega kadivca, posebno pa kadivca brez tobaka.

Takoj sem bil na jasnem. Ogledal sem si pazljivo prijateljevo simpatijo. Pravilne poteze, obraz še precej lep, koketno zavezana ruta je le na pol pokrivala polno plavolaso kito. V ostalem pa poosebljena »maščobna centrala«.

Njena prijaznost nasproti mojemu prijatelju je bila torej umljiva. Jezilo me je le dejstvo, da

Načrt kranjskega deželnega odbora za skupino, ki naj se namesto bivše Ganglove skupine postavi na pročelje ljubljanskega deželnega gledališča.

sem igral pri cel tej zadevi nehvaležno vlogo slona. Čemu me je sploh vabil s sabo, ko bi lahko sam užival srečo njene bližine? Vino je tudi sam plačal, pa kar s stotakom. Ali se je hotel ponašati s tem? Prstana tudi ni imel na roki.

Celo pot domov grede in še doma sem razmišljal o prijateljevih krivih potih. Ali naj mu razodenem, da poznam vse njegove skrivnosti? Ne! To je vsekako njegova privatna zadeva, ki mene nič ne briga. Kako naj zatrjujem nesrečni gospej še nadalje prijateljevo nedolžnost in njeno zmoto, ko me pa lahko izda najmanjša kretnja njenim bistrim pogledom? V hišo ne grem, pa je! Nekam čudno bo to, ker smo sosedje. Od sedaj naprej sem prehlajen, nikamor ne pojdem. Da sem moral pasti v prijateljevo stanovanje ravno v času, ko je bila prepuščena njegova žena svoji boli, iz katere se tako lahko izcimi ženska zaupljivost! Pokukal sem v roman, nadaljevanje me ne zanima, dejanje naj se razvija samo in za režiserja v žaloigrah tudi nimam talenta.

Igravec sem pa le bil. Vloga prehlajenega bolnika je bila v dobrih in spretnih rokah. Tako sem se vživel vanjo, da sem začel celo pokašljevati. Prijateljeva soproga mi je poslala po služkinji lipovega čaja in mi priporočila potenje, da se me ne loti pljučnica. Srečko sam mi je pa prinesel tri romane.

Minilo je par dni. Romani so bili prebrani. Iz soseščine nisem dobil nobenih vesti, vsled česar ni šlo z mojim prehladom ne naprej, ne nazaj. Naj mi je tudi ugajalo kuhano vino, gorak čaj, zaželel sem si slednjič vendarle gostilniškega zraka in kavarniškega dima.

Prijatelj me je prišel obiskat.

»Vabim te drevi k sebi. God obhajamo moje žene. Par butelj in nekaj prigrizka. Zate je že prostor pripravljen blizu štedilnika. Upam, da ti je že odleglo. Videti si danes lepše barve, tudi oči nimaš več tako zalitih. Le pridi!«

Z vzrokom je na mah odpadla tudi moja bolezen. Zakonski spor je torej poravnan. Kako? Vrag vedi! Zavriskal bi bil samega veselja, toda prijatelj ni smel vedeti, da mi je pregnal sugestivnim potom ves prehlad.

»Nekoliko boljše mi je na vsak način,« sem legal, »po kosilu mi je dišala celo prva cigareta po tolikem času. Če se bolezen ne poslabša, pridem! Hvala za vabilo!«

Večerja, vino, cigarete so kar vidno delale čudeže. Pri štedilniku mi je postajalo celo pre-

vroče. Zadovoljen sem bil, gospa vesela, Srečko razposajen.

»Ugenite, kaj mi je prinesel moj mož v dar?« me je vprašala gospa in gledala presrečna svojega Srečkota.

»Moderno bluzo, nov klobuk, svilen dežnik?«

»Ne, ne, en kilogram slanine mi je prinesel.«

Gospa je vstala, vzela s police krožnik, postavila ga na mizo in občudovali smo vsi trije slanino. Bila je tri prste debela, bela kakor sneg z rožnato plastjo v sredini. Koža je bila precej debela in dobro posoljena.

»Vi drugi imate karte, jaz imam pa postrani klobuk in dobim slanine brez njih. Da vama povem, kako sem prišel do slanine. Pred približno enim mesecem sem prišel v gostilnico, kjer sva zadnjič pila vino, če se še spominjaš. Bil sem sam. V pogovoru z gospodinjjo sem zvedel, da so klali prejšnji dan prešiče. Priporočil sem se za par kil slanine. Obljubila mi je pet kilogramov. Vsak večer in če sem mogel tudi popoldne sem zahajal v krčmo. Vino mi sicer ni ugajalo, a žrtvoval sem se. Da ne ugame ženka mojih misli, sem bil le malo doma. Čez teden dni sem opomnil gospo na dano obljubo. »Nisem pozabila, štiri kilograme že dobite!« Prinesel sem otrokoma igrač, vozil vsak dan nove goste v obskurno vaško krčmo, plačeval, samo da ne pozabi gospa name. Zopet sem priklical gospej obljubo v spomin. »Obljuba mi je sveta! Na vsak način dobite tri kilograme!« God se je bližal in segel sem po skrajnem sredstvu. Podaril sem gostilničarju bosenski tobak. Težka mi je bila ločitev od njega, rajši sem sam kadil ogrsko travo in bukovo listje. Povprašal sem po slanini. »Čez tri dni dobite lep kos, dva kilograma je bosta!« V teh dneh sem pil na žive in mrtve. Sreča, da je bilo vino krščeno. In danes sem dobil slednjič, reci in piši: en kilogram slanine. Da se slanina tako naglo topi, nisem vedel. Ako računam pijačo, igrače (račune sem hranil radi kontrole) — in tobak, sem za pravil celega prešiča iz mirnih časov.«

»Prihodnjič prepusti rajši meni kuhinjske posle, denar prihraniš in za par metrov čipk ali sploh za kako drugo ročno delo si upam dobiti tudi jaz slanino.«

»Ob enem se izogneš ločitvi zakona in ohraniš prijatelja pri najboljšem zdravju!« sem dodal v mislih, pogledal gospo, in opazil, da se je popolnoma strinjala z mojimi mislimi.

Priloga Kurentovemu Albumu.

Slovanski razgovor.

Slovenec: Naše sanje davnih let so postale dejstvo. Danes vidimo in vidi ves svet, da smo pleme, eno po krvi, eno po jeziku, eno po usodi . . .

Čehoslovan: Jest mě velíkým potěšením, že konečně všichni zde pohromadě jsme, tot' důkazem naší pevné vůle.

Srbohrvat: Da imamo krepku volju i da nikako nećemo klonuti duhom moramo posvedočiti na sve strane...

(Zborovalce razganja policija.)

Poljak, Bolgar in Rus so bili obljubili, pa se razgovora niso udeležili. Opravičili so se zelo verjetno: Poljak se ne udeležuje takih zborov, ker izven doma govori le nemški ali francoski; Bolgar se ne vtika v zadeve tujih narodov. Rus pa je resno bolen, izbili so mu baje celo par zob.

*Aug. Agnola, Ljubljana,
Dunajska cesta 11*

Zaloga stekla, porcelana, zrcal, svetilk, vsakovrstnih okvirov i. t. d. Popolne opreme za neveste; nadalje gostilne, hotele, kavarne in gospodinjstvo.

≡ Tiskovine vseh vrst ≡

kakor: časopise, knjige, brošure, cenike, lepake, letake, vsprede, tabele, račune, kuverte kakor tudi pisemski papir s firmo, vizitke, naslovnice,

računske zaključke

in vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje ukusno in ceno

Zvezna tiskarna v Ljubljani, Stari trg 19.

V zalogi ima tiskarna tudi vse po najnovejših predpisih izvršene obrazce za slavne občinske urade, aprovizračne odbore, cestne odbore, zadruge, gg. trgovce, odvetnike in notarje, gostilničarje itd.

Polovično priznanje.

— »Kaj misliš o najnovejši knjigi našega prijatelja Morivca:

— »No, zadremlje se že nad njo — vendar pa ne pripada prijetnim uspalnim sredstvom.

Tolažba.

Pacijent, ki je bolan na želodcu, toži zdravniku, da nima teka. Ta ga tolaži:

»Oh, bodite veseli. Taka bolezen je v teh časih pravi dar božji!«

Miglaj.

Dijak Vinopivec konča pismo na očeta z besedami: »Zelo bi mi bilo ljubo, če mi odgovoriš z obratno pošto po poštni nakaznici!«

— *Turdka* —

Fr. Stupica v Ljubljani

*priporoča svojo zalogo železnine
in poljedelskih strojev.*

Peter Stepič

restavracija in
veletrgovina
z vinom

Šiška pri Ljubljani.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Stalna zaloga poljedelskih strojev:

motorjev, mlatilnic, viteljev, slamo- in reporeznic, brzoparilnikov, plugov, bran, čistilnikov itd.

Prodaja:

umetnih gnojil, kolonijalnega in specerijskega blaga ter poljskih pridelkov.

Zaloga:

travnih in deteljnih semen, pese, korenja, repe.

Zaloga:

pristnega domačega in gorskega vina, žganja itd.

Lastna izdelovalnica in prekajevalnica klobas. □ Lastna zeljarna.

Moto: Z milom merijo kulturo . . .

Pri nakupu
pralnega in toaletnega mila

ter vseh v to stroko spadajočih potrebščin se priporoča tvrdka

MILAN HOČEVAR

specijalna trgovina mila, pralnih in čistilnih potrebščin

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 28.

Ljubi Kurent!

Nedavno so prijavi časniki, da je general Eichhorn iz Ukrajine častital Hindenburgu radi uspehov, ki jih je zopet dosegel na zapadni fronti in o katerih jako lepo piše Ludendorf. Hindenburg se je baje zahvalil in v telegramu izjavil: »Škoda, da se ne udeležuješ. Je res vredno. («Es lohnt sich.»)

Mislim, da se tudi Eichhornu plačuje trud. Mezda ni slaba, no in iz ukrajinske moke se delajo pirogi, ki so še slastnejši nego v Nemčiji pečeni ukrajinski komisi.

Beba.

Tovarna pohištva

J. J. NAGLAS

Ljubljana,

Kongresni trg 12.

Rudolf Kokalj Ljubljana

priporoča svojo veletrgovino
z vinom, trgovino z mešanim
blagom in izdelevalnico žganja
in likerjev. — Samoprodaja
likerjev „Florian“ na debelo
za Kranjsko, Koroško
in Štajersko.

Moderne krasne bluze

iz svile, gaza, čipk, etamina,
vrhnja in spodnja krila
iz svile in štofa, vse
v največji izbiri

v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

Utemeljena zakasnitev.

Kmet (potniku, s katerim se vozi v istem železniškem vozu): »Vi, čemu so pa na brzojavnih drogovih take male porcelanaste strešice?« — Potnik: »Da brzojavna poročila pri slabem vremenu pod njimi vedrijo.« — Kmet: »Tako, zato pa prihajajo navadno tako pozno!«

Žalostna naloga.

Prepisovalec not: »Gospod kapelnik, ali mi hočete povedati, katero partituro naj prepisem za orkester?« — Kapelnik: »Predvsem to: Pusti, naj tečejo solze veselja.« — Prepisovalec: »Do kedaj?« — Kapelnik: »Do pojutrišnjem do devetih zjutraj.«

Zaloga pohištva

Vido Bratovž

Ljubljana

Stari trg šte. 4.

**Priporoča se trgovina na
debelo z manufakturnim,
galanterijskim blagom in
===== čevlji =====**

Fran Derenda

Ljubljana

Dunajska cesta šte. 20.

Umetniške razglednice

Pisemski papir

Šolske potrebščine

MARIJA TIČAR, Ljubljana

V moderni Koromandiji.

V Ukrajini, kjer se pretaka po nemških žlebovih mleko in med, je ljudstvo, ki še ni sestradano, strašno objestno. Da bi mogel vzdrževati red, je sklenil avstrijski vojaški poveljnik — kakor poročajo časniki —, da postreli nekaj pol-divjakov nekako za poskušnjo.

To pa ukrajinski vladi, ki ima precej boljševikarskih šeg, ni bilo po godu. Pomenili ste se torej obe stranki, da sklenete v načinu kazni kompromis.

Smrtne kazni v Ukrajini ni, a za vzdrževanje reda je vendar potrebna taka kazen, da prizadeti ne bo več nagajal.

Ukrenili so torej, da dobi vsak neposlušni Ukrajinec toliko batin, da obleži in — sam umre.

In mednarodnemu pravu to zadostuje . . . Beba.

Ju. Bonač

*Trgovina papirja in pisarniških
potrebščin.*

Velika knjigoveznica.

Ljubljana, Šelenburgova ulica.

Kmetska posojilnica ljubljske okolice

registrovana zadruga z ne-
omejeno zavezo v Ljubljani
obrestuje hranilne vloge po čistih

$4\frac{1}{4}\%$

brez odbitka rentnega davka, ka-
terega plačuje posojilnica sama
za svoje vložnike.

Rezervni zaklad K 1,000.000.
Hranilne vloge K 23,000.000.

Ustanovljena leta 1881.

Kino Ideal
se priporoča p. n. občinstvu.

V vojašnici.

Narednik: »Kdo pa je danes pometal stopnice?«

— Profesor.

Narednik: »Prav dobro, se vidi, da se je kaj učil v mladosti!«

Nasproti glavne pošte

Zlatnina - ure - srebrnina
F. Čuden Sin
nasproti glavne pošte v Ljubljani
Prijazna postrežba.

Največja izbira moške in ženske
konfekcije pri stari
tvrdki

O. Bernatović, Mestni trg 5-6

M. Rosner & Comp.

lastnik

VIKTOR MEDEN

veležganjarna

Ljubljana.

Jadranska banka

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 20,000.000.— Rezerve: okrog K 4,000.000.—

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%.

Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke c. kr. razredne loterije.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon štev. 257.

Centrala:
Trst.

Podružnice:

Dubrovnik,
Dunaj,
Kotor,
Metković,
Opatija,
Spljet,
Šibenik,
Zadar.

Črno-rdeče-žolto.

Pri Odesi so Švabi zagledali Črno morje in so se začudili, da je upravo take barve kakor so druga morja. Tovarišu Prusu pravi torej Švab:

„Nepojmljivo. Za Črno ga imajo. Sedaj pa že tudi dvomim, da je Rdeče morje res rdeče in Žolto morje res žolto.

„Da, sinko, imen ne gre izpreminjati. A treba, da prodremo i tja, da damo nazivom pravega pomena in smisla.“

B e b a.

M. Mihelič

Ljubljana

Šelenburgova ulica.

Trgovina s ščetinarskimi
izdelki, galanterijo in
parfimerijo.

CHESTERTON ČETRTEK

POSLOVENIL O ŽUPANČIČ
ZALOŽILA IN IZDALA
„MILADINA“
1917

Najnovejša knjiga:

= ČETRTEK =

(Cena broš. K 3.—, vez. K 3.50).

Vsebina romana: 1. Poeta v Safron-Parku, 2. Skrivnost Gabriela Symea, 3. Mož, ki je bil Četrtek, 4. Zgodba detektivova, 5. Strašni obed, 6. Razkritje, 7. Nepojmljivo vedenje wormskega profesorja, 8. Profesor razloži svoje vedenje, 9. Mož z naočniki, 10. Dvoboj, 11. Zločinci preganjajo policijo, 12. Zemlja v anarhiji, 13. Lov za predsednikom, 14. Šest filozofov, 15. Tožnik.

PRIPOROČAMO: Albrecht: *Mysteria dolorosa*. (Zbirka pesmi.) Vez. 3.50. — Pugelj: *Zakonci*. 10 novel. Broš. 3.—, vezana K 3.50. — Gradnik: *Padajoče zvezde*. Pesmi. Kart. K 2.80, vez. K 3.50. — Flaubert: *Gospa Bovaryjeva*. Roman. Broš. K 3.80, vez. K 4.80. — Flaubert: *Tri povesti*. Broš. K 2.30, vez. 3.—. Župančič: *Ciciban*. Knjiga za mladino. Vez. K 1.60. — Župančič: *Sto ugank*. Knjiga za mladino. Vez. K —.90. — Niederle: *Slovanski Svet*. Broš. K 4.50. — Le Bon: *Psihološki zakoni razvoja narodov*. Broš. K 2.50.

Knjige se dobe pri „OMLADINI“, Ljubljana, poštni predal 87 in v knjigarnah (10% dražje).

Zlobna kritika.

Slikar: »... Glej, dragi prijatelj, celo bančni ravnatelj Kubička je naročil pri meni svoj portret!«

Prijatelj: »O, ta je prebrisan, če nekoč defravdira in napravijo tiralico po tej sliki — potem ga noben vrag ne najde!«

Previdnost.

Luka: »No, Jaka, kaj še ne greš domov?«

Jaka: »Ne, še ni enajst in moja stara še ne spi zadosi trdno!«

Narodna kavarna

Shajališče jugoslovanske inteligence.

LJUBLJANA,
GOSPOSKA ULICA.

Večletno jamstvo!

Ceniki na razpolago!

Šivalni stroji vseh sistemov
in oprem za rodbinsko
in obrtno rabo
vedno v
zalogi.

Priporočamo

edino slovensko tvrdko

Jos. Petelinc v Ljubljani

Sv. Petra nasip 7, za vodo 3. hiša levo

za šivalne stroje

in njih posamezne dele, olja in igel.

Potrebščine za šivilje, krojače in črevljarje,
kakor tudi družega galanterijskega blaga v
veliki izberi ter po solidni ceni vedno v zalogi.

Odpravljena.

Gospodična Berta: »Ali se še spominjate, ljubi prijatelj, kako ste mi pred desetimi leti napravili na tem mestu ženitno ponudbo?« — Gospod: »Da, da, takrat ste mi dali prav lepo »korbico!« Gospodična Berta: »Sedaj sem si premislila . . .« — Gospod: »Jaz tudi!«

Skromnost.

- »Jaz imam le eno edino željo!«
- »In ta je?«
- »Da bi se izpolnile vse moje želje!«

DROGERIJA

„ADRIJA“ FOTO-MANUFAKTURA

B. ČVANČARA, LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 5.

Največja zaloga fotografičnih potrebščin
in aparatov ter toaletnih
predmetov.

Hotel „Slon“, Ljubljana

Kavarna, Restavracija,

Kopel.

Lastnika: Hedžel & Koritnik
Ljubljana.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavnica: K 10,000.000.—. Rezervni fondi nad K 2,000.000.—.

CENTRALA: Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 2.

PODRUŽNICE:

Split.

Celovec.

Trst.

Sarajevo.

Gorica.

Celje.

Vloge na knjižice obrestuje po 4⁰/₀. — Vloge na tekoči račun obrestuje po dogovoru. — Posreduje nakup in prodajo vrednostnih papirjev in izvršuje borzna naročila najtočneje. — Daje predujme na vrednostne papirje in blago. Eskontuje in vnovčuje menice. — Dovoljuje aprovizacijske kredite.

Poslovno mesto c. kr. avstr. razredne loterije.

Dragi Kurent!

Avstrijska komisija rekvirira živila pri kmetovalcih v Ukrajini. Gospod major kot načelnik zahteva od mužika:

- «Moke nam daš!»
- «Nemci zabrali, pane.»
- «Kaj pa slanina, jo imaš?»
- «Vse zabrali Nemci . . .»
- «Jajec tudi ni?»
- «Nemci polovili kurice . . .»

Major uradno zastopniku centrale:

Javite na Dunaj: «Sto vagonov moke, slanine in jajec steklo zopet proti meji.» Beba.

Ant. Bajec

trgovina s cveticami, izdelovanje
šopkov in vencev

Pod trančo števil. 2.

Trgovska agentura in komisija špecerijske stroke

J. GLOBOČNIK in drug

Ljubljana, Gosposka ulica 7

Stanislav Ponikvar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 7

izdelovatelj kirurških instrumentov, ortopedičnih aparatov in bandaž, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Feliks Potočnik

Gradišče števil. 7

Modni atelje za dame in gospode.

Istotam se obračajo in modernizirajo
obleke za dame in gospode
po najnovejši modi.

Parna barvarna in kemična čistilnica

Josip Reich, Ljubljana

naznanja p. n. občinstvu, da prevzema
cele ali razparane obleke v kemično čiščenje.
Istotako barva vsakovrstno najfinejšo ali
navadno blago, kakor tudi cele ali raz-
parane obleke v poljubnih barvah. —

==== Hitra in cenena postrežba. ====

Žalne obleke se pobarvajo tekom 24 ur. Naročila z dežele se točno izvrše.

Tovarna: Poljanski nasip št. 4.

Podružnica: Šelenburgova ulica št. 3.

Ljubi Kurent!

Na Dunaju je obsodil sodnik neko trgovko s papirjem na 30 K globe, ker je prodajala predrago klosetni papir, češ, da je to neizogibno potrebna stvar. — Ta sodba je brez dvoma krivična; dokler imamo »Grazer Tagblatt«, »N. Fr. Presse«, »Resnico« in druge take časnikarske cvetke, se poseben klosetni papir nikakor ne more šteti med neizogibno potrebne stvari.

V gorovju.

Nevesta: »Oh, Mirko, kako sèm se bala za tebe, ko sem gledala, kako si plezal po nevarni strmi skali. Kar srce se mi je trgalo.«

Ženin: »Meni pa hlače.«

Josip Vidmar

Ljubljana, Pred škofijo št. 18

priporoča svojo veliko trgovino
najfinejših dežnikov in
solnčnikov.

Trgovina s
špecerijskim blagom

Pristna domača sli-
vovka in brinjevec

A. Šarabon Ljubljana

Glavna zaloga rudninskih
voda.

Na drobno in debelo.

Točna
in solidna postrežba.

Velika pražarna za kavo
Mlin za dišave
— Električni obrat —

Zaloga konjaka, ru-
ma in raznih likerjev

Priporoča se

fotografični atelier

„Viktor“

Ljubljana, Beethovnova ulica 6.

poleg Kranjske hranilnice

za izdelovanje portretov, povečanje in
pomajšanje slik in reprodukcij.

Sprejemajo se tudi na-
ročila od zunaj.

Modni salon Stuchly-Maschke

Židovska ulica št. 3. Dvorski trg, št. 1.

priporoča svojo veliko zalogo
vedno najnovejših klobukov
za dame in deklice.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Popravila se sprejemajo.

Slika z nabora.

Anton Kuntschnigg, spodnještajerski nemškutar je prišel na nabor. Kurja polt mu je stopala po bedrih navzgor, kajti junak se je zelo bal, če bi ga potrdili, dasiravno se je sicer zelo rad pretepal. Zdravniku se je žalostna figura smilila, zato, ga je pomilovalno vprašal seveda po nemški:

Kaj vam pa je, da se tako tresete?

Kuntschnigg se je pa jel še bolj tresti ter zaprosil:

„Bitte, Herr Doktor, mich nicht zu befestigen!“

Priporoča se umetna knjigoveznica
Ivan Jakopič, Ljubljana.

Selenburgova ulica 1

(zraven trgovine Tičar)

Špeciialna trgovina bluz

Antonija Sitar

Nogavice, pletnine, perilo in drugo
različno v to stroko spadajoče blago

kupite najceneje v
špeciialni trgovini

A. E. Skabernè
Ljubljana.

MLEKARSKA ZVEZA

kupi po najvišji dovoljeni ceni vsako množino mleka pod najugodnejšimi dobavni mipogoji. Na željo preskrbi dobaviteljem mleka različno drugo v gospodinjstvu in gospodarstvu potrebno blago in ga za mleko tudi zamenja.

Dalje ima Mlekarska Zveza v zalogi vse mlekarske potrebščine, kakor tudi različne inozemske mlekarske izdelke, zlasti razne vrste sira po primerni ceni.

Ljubi Kurent!

V nemškem državnem zboru je neki poslanec precej ostro napadal vlado. Predsednik ga zato parkrat pokliče k redu. Poslanec se zaradi tega razburi in reče: »Odrekam se rajši besedi, ker vidim, da sem preveč omejen!« — Seveda je vsa zbornica te besede gospoda poslanca, ki se je sam tako odkritosrčno obsojal, sprejela z viharo veselostjo.

Sredstvo.

Ponočni čuvaj: »Prebito to, vzbuditi imam gledišnega igralca Cvetovinskega, pa ga ne morem. Hodim gor in dol že pol ure, ter žvižgam, kar se da, ali nič se ne gane.« — Krakomir: »Pa dajte z rokama ploskati, to bo zanj kaj novega; žvižganja je preveč vaje.«

Fr. P. Zajec Ljubljana, Stari trg 9.

Bogata zaloga vsakovrstnih stenskih in žepnih ur kakor Omega, Schafhausner Doxa in druge, zlatnine in srebrnine.

Velika zaloga GRAMOFONOV in plošč.

Leskovic & Meden

trgovina špecerijskega blaga

≡ Ljubljana ≡

Jurčičev trg.

Brzjavke: Banka „Slavija“
v Ljubljani.

Uradne ure: ob delavnikih od 8–2.
Ob nedeljah in praznikih
se ne uraduje.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Generalni zastop za Kranjsko,
Štajersko, Koroško in Primorsko v Ljubljani.

Kako potrebno in koristno, posebno v sedanjih časih je življenjsko zavarovanje, uči nas neshtevilo primerov, ko h britki smrti marsikaterega svojca ravno vsled zavarovanja, ni pristopila še gmotna beda. Eden najmočnejših zavodov v naši monarhiji je **edina slovanska zavarovalnica SLAVIJA, banka**, ki slav. občinstvu nudi najugodnejše kombinacije življenjskega zavarovanja po najnižjih tarifih in ki plačuje še članom dividende iz čistih dobičkov. Banka „Slavija“, ki zavaruje tudi proti ognju in vlomu, ima garancijskih fondov nad 90 milijonov, zavarovalnih vrednosti nad 2 milijardi, letne zavarovalnine 14 milijonov in je izplačala zavarovalnin 161 milijonov. — Z vsemi potrebnimi pojasnili je zastopstvo vedno drage volje na razpolago.

Generalni zastop vzajemno zavarovalne
banke „Slavije“

v Ljubljani v Gosposki ulici št. 12
(v lastni hiši).

Ljubi Kurent!

V praški nadškofiji imajo za nadškofa — seveda — trdega Nemca grofa Huyna, ki le prav slabo češki govori. Zadnjič je šel v neko manjše češko mesto birmat in je tam tudi češki pridigoval. Koncec svoje pridige se obrne tudi do vojakov, jim priporoča junaštvo in druge take lepe lastnosti, nazadnje jim pa reče: „Verjemite mi, tudi jaz bi šel rad na fronto, pa žalibog ne morem, ker sem — v drugem stanu.“ — Verne češke ovčice so kajpada z začudenjem gledale svojega nemškega nadpastirja, ki je „v drugem stanu“; kaj takega svet še ni videl in slišal.

Stampilje

vseh vrst za urade
društva, trgovce itd.

ANTON ČERNE

graver in izdelovatelj kaučukovih
stampilij

LJUBLJANA, Dvorski trg šte. 4.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite poslužiti veletrgovine

A. E. Skabernè

≡ Ljubljana. ≡

BALKAN

trgovska, špedicijska in komisijska, delniška družba

Podružnica v Ljubljani. Akcijska glavica K 1.500.000

Špedicija vsakega blaga. Vskladiščenja. Zacinjanja. Reekspedicija. Prevažanje pohlštva.

Lastnica I. Ljubljanskega skladišča —

KRISPER & TOMAŽIČ

Direktna zveza s progo južne železnice. Telefon št. 100.

Ljubi Kurent!

Graška »Tagespost« je imela pred kratkim sledeči oglas: »Zamenjam Mater Božjo z Jezuškom za mast.« — Če je že rajni svetopisemski oče Ezav zamenjal svoje prvenstvo za skledo leče, zakaj bi pa zdaj ne zamenjavali nebeških stvari za posvetne. Lehko, da se kaj kmalu pojavi kje sledeča ponudba: »Zamenjam večno zvečičanje za dobro kravo-mlekarico.«

Fr. P. Zajec

izprašani optik

Ljubljana, Stari trg št. 9

priporoča svoj optični zavod vsakovrstnih očal in ščipalcev do najfinejših stekl, toplomerjev, barometrov, daljnogledov itd. Popravila izvršuje v svoji z električnim obratom moderno urejeni delavnici točno, solidno in ceno.

Ceniki brezplačno. Očala in ščipalci po zdravniških predpisih.

Priporoča se

KAVARNA EVROPA

Ljubljana
Dunajska cesta.

MAČEK & KOMP.

TRGOVINA IZGOTOVLJENIH
OBLEK

FRANCA JOŽEFA CESTA 3.

FR. ČUDEN, Prešernova ulica št. 1.

Velika zaloga ur, verižic, uhanov, prstanov, posebno velika izbira briljantov.

Lepa izbira za vsakovrstna darila kakor: za neveste, birmance in krstna darila.

Pravo srebro in kina srebro namizna oprava.
Vse po nizkih cenah.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

==== Ljubljana, Prešernova ulica šte. 3 ====

je imela koncem leta 1916 vlog K 66,800.000.—

hipotečnih in občinskih posojil „ 27,600.000.—

rezervnega zaklada „ 2,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

==== 4 % ====

Hranilnica je pupilarno = c. kr. deželne vlade.
varna in stoji pod kontrolo

———— Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike. ————

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima nastavljeno **Kreditno društvo.**

Uredila Branimir Kozine in V. M. Zalar.

Slike so risali Maksim Gaspari, Fran Podrekar in Hinko Smrekar.